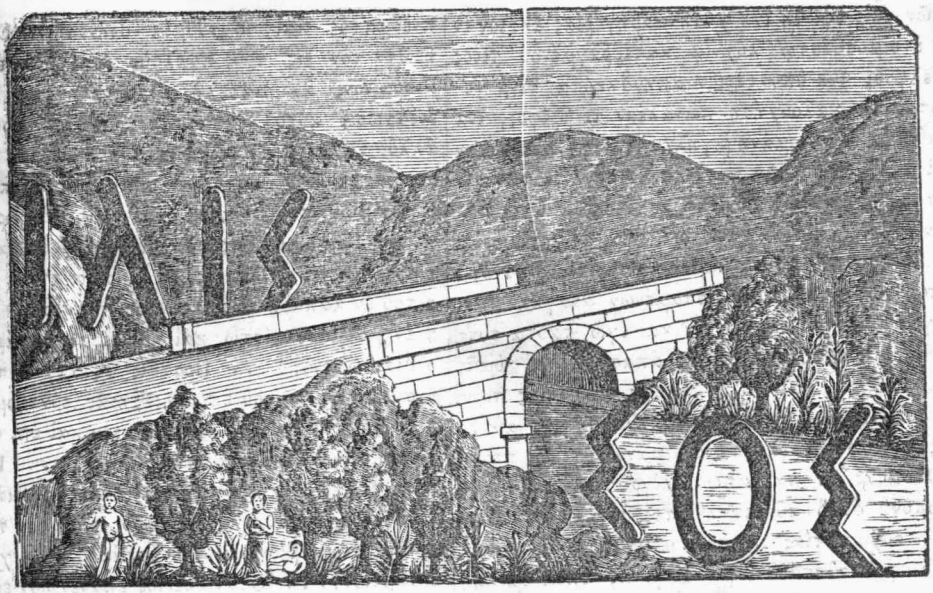

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδιδόμενον δὶς τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, 15 Φεβρουαρίου 1871. || ΕΤΟΣ Γ'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΘ'.

ΛΟΓΟΣ

ἀπαγγελθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΟΥ

κατὰ τὴν Δεκάτην Ἐτησίαν Συνέλευσιν τῆς ἐν Σταυροδρομίῳ Κωνσταντινουπόλεως Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν, τὴν 24 Ἰανουαρίου 1871.

Σεβασμιώτατε Ἱεράρχα, ἀξιότιμοι Κυρίαι καὶ Κύριοι!

Ἴσως μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου μου κυρίου Πασπάτη ἄρτι ἀναγνωσθεῖσαν ἔκθεσιν, ἐν τῇ ὁποίᾳ τοσοῦτον εὐκρινῶς ἀναπτύσσονται τὰ κατὰ τὸ ἤδη λῆξαν ἔτος πρακτικὰ τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος, ἴσως καὶ περιττὸς καὶ παράκαιρος ἤθελεν εἶσθε πᾶς ἄλλος λόγος, σκοπὸν ἔχων νὰ καταδείξῃ μὲν τὸ κοπιῶδες καὶ δυσχερές, ἀλλὰ τερπνὸν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο καὶ Χριστιανοπρεπὲς καὶ θεοφιλὲς καὶ θεοτίμητον φορτίον, ὅπερ ἐξ ἄκρας πάντως καλοκἀγαθίας καὶ ἐκ φιλανθρώπου διαθέσεως τὰ μέλη τῆς ἀγαθοεργοῦ ταύτης Ἀδελφότητος οἴκοθεν ἀνεδέξαντο, νὰ ἐκκαύσῃ δὲ τὸν φιλάδελφον ὑμῶν ζῆλον πρὸς συνδρομὴν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἔργου, τοσοῦτον τὴν θείαν εὐλογίαν, ὅσον καὶ τὸν ἀνθρώπινον ἔπαινον ὑπὲρ τῶν κατεργαζομένων αὐτὸ ἐπισπόντος.

Κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεως ἐκείνης, τῆς δίκην εἰκόνος ἀριστήμου ἐξεικονιζούσης τῆς πολυάθλου ἀνθρωπότητος τὰς ποικίλας δεινοπαθήσεις, οἱ πάντες ἀναμφιλέκτως κατελήφθητε ὑπὸ δυσπεριγράπτου τινὸς ἀνίας, ἐπὶ τῇ πληθύϊ τῶν πασχόντων καὶ ἐπὶ τοῖς εἴδεσι τῶν δυστυχημάτων αὐτῶν, ἴσως δὲ καὶ μόλις συνεκρατήσατε δάκρυ θάλειον, ἕτοιμον νὰ καταῤῥεύσῃ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας· ἀλλὰ συνάμα ἠσθάνθητε καὶ μυχίαν τινὰ ἀγαλλίασιν, δυσεξήγητόν τινα γλυκυθυμίαν, ἀναλογισάμενοι, ὅτι καὶ ἡ ἐλεήμων

ὑμῶν χεὶρ ὑψώθη ἵνα χύσῃ παρηγορίας ἔλαιον ἐν τῇ ἑτοιμοσβέστῳ λυχνίᾳ κατερραγμένου τινὸς ἀδελφοῦ, ἵνα ὑποστηρίξῃ ἀπηυδηκότα τινὰ γέροντα, ἵνα γαλουχήσῃ πειναλέον τι βρέφος, ἵνα διαθρέψῃ καὶ θερμάνῃ ῥιγηλήν τινα, πενητεύουσαν καὶ ἀναξιοπαθοῦσαν γυναῖκα. Ἀπέναντι τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν τῶν ἐκφραστικῶν καὶ εἰς πᾶσαν εὐγενῆ καρδίαν ἐμφύτων, πρὸς τί χρησιμεύει καὶ ὁ εὐγλωττότερος καὶ πειστικώτερος λόγος; ἢ τίς τῶν ἐνταῦθα παρισταμένων ἀνάγκην ἔχει λόγου τοιούτου; — Ὅθεν καὶ ἐγώ, ταῦτα συνειδώς, οὐδέποτε ἤθελον ἀπασχολήσει ὑμᾶς περὶ πολλὰς καὶ ἄλλας ἄλλως ἀσχολίας περισπώμενος, εἰμὴ τοῦτο ἐπεβάλλετο παρ' αὐτῆς τῆς ἐντίμου Ἀδελφότητος, πάνυ εὐγενῶς προσκαλεσάσης με νὰ εἴπω ὀλίγα τινὰ πρὸς τὸν σκοπόν, δι' ὃν εὐαρεστηθέντες συνήλθατε ὧδε. Καὶ εὐχαριστίας λοιπὸν μεγάλας ἀπονέμων ταῖς προσκαλεσάσαις με Κυρίαις, ὅπως ὁμιλήσω ἐνώπιον τῆς περιφανοῦς καὶ σεμνοπρεποῦς ταύτης ὁμηγύρεως, καὶ τῇ προσκλήσει αὐτῶν, τῇ τόσον δι' ἐμὲ ἐπιτακτικῇ, ἑπόμενος, θέλω ἐν συντομίᾳ καὶ ἐκ τοῦ αὐτοσχεδίου εἴπει τινά.

Ὅτι ὁ παρὼν βίος εἶναι δοκιμαστήριον πλῆρες πικριῶν καὶ θλίψεων διὰ πάντα ἀνεξαιρέτως ἄνθρωπον, τοῦτο εἶναι ἀλήθεια τὴν ὁποίαν καὶ πλεῖστοι ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ ἐπανέλαβον, καὶ ἕκαστος ὑμῶν καὶ συμμερίζεται καὶ συνομολογεῖ. Πολλάκις θαμβούμενοι ὑπὸ τῆς κατ' ἐπιφάνειαν λάμψεως, καὶ ἐξαπατώμενοι τοιουτοτρόπως, ἐκφέρομεν περὶ προσώπων τινῶν κρίσεις ἡμαρτημένας καὶ τῇ πραγματικότητι ὅλως ἀντικειμένας. Βλέποντες, ἐκ παραδείγματος, ἄνθρωπον ζῶντα ἐν εὐπορίᾳ ἢ ἐν πρωτοκαθεδρίᾳ καὶ τιμαῖς, ὑπολαμβάνομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἀπολαύει ἁπάσης τῆς μακαριότητος, καὶ, ζηλοῦντες αὐτόν, ταλανίζομεν καὶ οἰκτείρομεν ἑαυτούς, διότι δὲν εὑρέθημεν ἐν ἴσῃ μοίρᾳ μετ' ἐκείνου τοῦ στίλβοντος ἐκ χρυσοῦ ἢ ὑπὸ οἰκετῶν καὶ θαλαμηπόλων περικυκλωμένου, ἢ ἐν ἰσχύϊ καὶ δυνάμει διαβιοῦντος πολλῇ. Καὶ ὅμως ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ διεισδύσῃ τις εἰς τὰ μύχια τοῦ καθ' ἡμᾶς εὐδαίμονος ἀνδρὸς, καὶ ἐρευνήσῃ αὐτὸν ἐὰν πραγματι ὑπάρχῃ οἷος εἰς τοὺς ἄλλους φαίνεται, ἀναμφιλέκτως ὁ ἐρευνήσας ἤθελε πεισθῇ, ὅτι ὑπὸ τὴν ἐπίπλαστον ἐκείνην ὀλβιότητα κρύπτονται ἕλκη ψυχικὰ δυσίατα, καὶ ἀλγηδόνες ἀνιαραί, καὶ θλῖψις πολλὴ, καὶ ταραχὴ ἄπαυστος πνεύματος καὶ δυσθυμία διηνεκής. Ἐὰν δὲ ἠρώτα τὸν εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπίζηλον ἐκεῖνον ἄνθρωπον, ἂν διατελῇ εὐχαριστημένος ἐν τῇ ἐνεστώσῃ αὐτοῦ καταστάσει, πρὸς ἣν τοσοῦτοι ἄλλοι ἁπλέτως ἀτενίζουσιν, ἤθελε πάντως ἀκούσει παρ' αὐτοῦ ταῦτα. — «Ποσάκις ἐπεπόθησα » τὸν βίον τοῦ πένητος καὶ τοῦ ἀποχειροβιώ- » του, ἐγὼ ὁ οἰκέτας πολλοὺς εἰς θεραπείαν μου » ἔχων!... Ποσάκις ἐμακάρισα τὴν τύχην » τοῦ ἐν καλύβῃ κατοικοῦντος πενιχρᾷ, ἐγὼ ὁ » ἐν μαρμαροκτίστῳ καὶ ὑψηρεφεῖ μεγάρῳ ἐν- » διαιτώμενος!... Ποσάκις ἐζήλευσα τὸν ἡ- » σύχιον ὕπνον τοῦ ἐπὶ γῆς ξηρᾶς εὐναζομένου, » ἐγὼ ὁ ἐπὶ κλίνης χρυσοστολίστου καὶ ἐπὶ στρω- » μάτων μαλακῶν ἀναπαυόμενος!... Ποσά- » κις δὲν ἐπεθύμησα νὰ ἀνταλλάξω τὸν διὰ τοὺς » πολλοὺς εὐδαίμονα βίον μου, πρὸς τὸν πλήρη » στερήσεων βίον καὶ τοῦ ἐσχάτου τῶν χειρω- » νάκτων!... Ὅταν ἐκεῖνος ἐπανελθὼν εἰς τὸν » εὐτελῆ αὐτοῦ οἰκίσκον καὶ φαγὼν τὸν ἐκ τῆς » ἐργασίας του ξηρὸν ἄρτον, κοιμᾶται ὕπνον νή- » δυμον ἵνα, ἀναπαύων τὰ πεπονημένα αὐτοῦ » μέλη, ἀναλάβῃ τὴν πρωΐαν το ἔργον αὐτοῦ, » ἐμὲ καταβιβρώσκει ἀϋπνία σκληρὰ, πόνοι » τοῦ σώματος, ἐμὲ βασανίζουσιν ἀνοικτίρμονες » φροντίδες ποικίλαι. Πανταχόθεν βέλη διευ- » θύνονναι κατ' ἐμοῦ· πολλοί εἰσιν οἱ στήνοντές » μοι παγίδας. Ἐὰν πρὸς ὥραν κλείσω τοὺς ὀ- » φθαλμοὺς, ὄνειροι φοβεροὶ ἐπικειμένων κινδύ- » νων ταράττουσι τοὺς ὕπνους μου, καὶ ἐν καιρῷ » ἄρα νυκτὸς καὶ ἐν καιρῷ ἡμέρας, ὁ βίος μου » εἶναι συνεχὴς ταλαιπωρία καὶ ὀδύνη!...

Ἐὰν δὲ τοιαύτη ἦναι τοῦ ἐν πλούτῳ καὶ δυνάμει διαβιοῦντος ἡ γλῶσσα, εὔκολον ἀποβαίνει νὰ νοήσωμεν, ὁποία ἔσται ἐρωτωμένου ἡ τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἐν στερήσεσι ζῶντος καὶ ἐν κλυδωνισμοῖς βιωτικοῖς. Εἰς ἀένναον θλῖψιν καὶ ἀπορίαν εὑρισκόμενος οὗτος, ὑπὸ ἀσθενειῶν καὶ δυστυχημάτων κατατρυχόμενος, τῶν πάντων στερούμενος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ καὶ ὑπὸ τῆς κοινωνίας διὰ τοῦτο καὶ μόνον περιφρονούμενος, ὑψοῖ πρὸς τὸν οὐρανὸν δακρυβρέκτους ὀφθαλμοὺς καὶ μετὰ τοῦ Ἰὼβ ἄπελπις λέγει — «Ἀπόλοιτο ἡ » ἡμέρα ἐν ᾗ ἐγεννήθην ἐν αὐτῇ, καὶ ἡ νὺξ ἐν ᾗ » εἶπον, ἰδοὺ ἄρσεν. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη εἴη σκότος » καὶ μὴ ἀναζητήσαι αὐτὴν ὁ Κύριος ἄνωθεν, » μηδὲ ἔλθοι εἰς αὐτὴν φέγγος, ἐκλάβοι δὲ αὐ- » τὴν σκότος καὶ σκιὰ θανάτου καὶ ἐπέλθοι ἐπ' » αὐτὴν γνόφος. Διατὶ γὰρ ἐν κοιλίᾳ οὐκ ἐτε- » λεύτησα, ἐκ γαστρὸς δὲ ἐξῆλθον καὶ οὐκ ἀπω- » λόμην; Ἵνα τί δέδοται τοῖς ἐν πικρίᾳ ψυχῆς » φῶς, ζωὴ δὲ ταῖς ἐν ὀδύναις ψυχαῖς, αἱ ἱμεί- » ρονται θανάτου καὶ οὐ τυγχάνουσιν, ἀνορύσ- » σοντες αὐτὸν ὥσπερ θησαυρὸν, περιχαρεῖς δὲ » ἐγένοντο ἐὰν κατατύχωσιν; οὔτε εἰρήνευσα, » οὔτε ἡσύχασα, οὔτε ἀνεπαυσάμην.» — Ὅθεν καὶ ὁ Πλάτων οἰκτείρων τὴν ἀθλιότητα τοῦ κόσμου τούτου προσεπιλέγει· — «Ποῖον μέρος τῆς » ἡλικίας ἄμοιρον τῶν ἀνιαρῶν; Οὐ κατὰ μὲν » τὴν πρώτην γένεσιν τὸ νήπιον κλαίει, τοῦ ζῆν » ἀπὸ λύπης ἀρχόμενον; Οὐ λείπεται γοῦν οὐ- » δεμιᾶς ἀλγηδόνος, ἀλλὰ δι' ἔνδειαν ἢ περιψυγ- » μὸν ἢ θάλπος ἢ πληγὴν ὀδυνᾶται, λαλῆσαι » μὲν οὔπω δυνάμενον ἃ πάσχει, κλαυθμηριζό- » μενον δὲ καὶ ταύτην τῆς δυσαρεστήσεως μίαν » ἔχον φωνήν. Ὁπόταν δὲ εἰς τὴν ἑπταετίαν » ἀφίκηται πολλοὺς πόνους διαντλῆσαν, ἐπέ- » στησαν παιδαγωγοὶ καὶ γραμματισταὶ καὶ » παιδοτρίβαι τυραννοῦντες. Αὐξανομένῳ δὲ κρι- » τικοὶ γεωμέτραι τακτικοί, πλῆθος δεσποτῶν. » Ἐπειδὰν δὲ εἰς τοὺς ἐφήβους ἐγγραφῇ, κοσμη- » τὴς καὶ φόβος χείρων, ἔπειτα Λύκειον καὶ Ἀ- » καδημία καὶ γυμνασιαρχία καὶ ῥάβδοι καὶ » κακῶν ἀμετρία, καὶ πᾶς ὁ τοῦ μειρακίου χρό- » νος ὑπὸ σωφρονιστὰς καὶ τὴν ἐπὶ τοὺς νέους » αἵρεσιν τῆς ἐξ Ἀρείου Πάγου Βουλῆς. Ἐπει- » δὰν δὲ ἀπολυθῇ τούτων, φροντίδες ἄντικρυς » ὑπέδυσαν καὶ διαλογισμοὶ τίνα τις τοῦ ζῆν » ὁδὸν ἐνστήσεται. Καὶ τοῖς ὕστερον χαλεποῖς » ἐφάνη τὰ πρῶτα παιδιὰ καὶ νηπίων ὡς ἀλη- » θῶς φόβητρα. Στρατεῖαι γὰρ καὶ τραύματα καὶ » συνεχεῖς ἀγῶνες. Εἶτα λαθὸν ὑπῆλθε τὸ γῆρας » εἰς ὃ πᾶν συρρεῖ τὸ τῆς φύσεως ἐπίκηρον καὶ » δυσαλθές· κἂν μή τις θᾶττον ὡς χοὸς ἀπο- » διδῷ τὸ ζῆν, ὁβολοστάτις ἡ φύσις ἐπιστᾶσα » ἐνεχυριάζει τοῦτο μὲν ὄψιν, τοῦτο δὲ ἀκοὴν, » πολλάκις δ' ἄμφω· κἂν ἐπιμένῃ τις παρέλυ- » σεν, ἐλωβήσατο, παρήρθρωσεν· ἀλλ' οἱ πολλοὶ » γήρως ἀπακμάζουσι καὶ τῷ νῷ, καὶ δὶς παῖ- » δες οἱ γέροντες, κατὰ τὴν παροιμίαν. Διὰ τοῦτο » καὶ οἱ θεοὶ τῶν ἀνθρωπείων ἐπιστήμονες, οὓς » ἂν περὶ πλείστου ποιῶνται θᾶττον ἀπαλλάτ- » τουσι τοῦ ζῆν.»

Λυπηρὰ ὁμολογουμένως εἶναι ἡ εἰκὼν αὕτη τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ τοιοῦτο εἶναι καὶ τὸ ἐπὶ τῆς γῆς πεπρωμένον τοῦ ἀνθρώπου. Ἴσως τινὲς ἀποδυσπετοῦντες πρὸς τὴν τοιαύτην ἐξαμβλωματικὴν ὡς εἰπεῖν κατάστασιν, προβαίνουσι μέχρι θεωριῶν τολμηρῶν καὶ παρακεκινδυνευμένων περὶ τοῦ μέλλοντος· ἀλλὰ καὶ ἡ χριστιανικὴ φιλοσοφία καὶ ὁ ὀρθὸς νοῦς ἀποκρούουσιν ὁλοτελῶς τὰς θεωρίας ταύτας. Ἠδυνάμεθα ἀναλύοντες φιλοσοφικώτερον τὸ φαινόμενον τοῦτο τῆς γενικῆς δυσθυμίας, νὰ γνωρίσωμεν ποῦ ἔγκειται ἡ πρωτίστη τοῦ κακοῦ αἰτία, καὶ πῶς εἶναι εὔκολον νὰ μακρύνωμεν ἀφ' ἡμῶν πολλὰ τῶν καθ' ἑκάστην κατατρυχόντων ἡμᾶς δεινῶν· ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἔρευνα ἤθελε πάντως παρασύρει ἡμᾶς εἰς ἀντικείμενα ἄτινα καὶ τοῦ θέματος ἡμῶν εἰσὶν ἀλλότρια, καὶ καιροῦ πολλοῦ πρὸς ἀνάλυσιν χρήζουσι. Τοῦτο μόνον ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι καὶ ἐκ τῆς γενικῆς ταύτης δυσθυμίας ἐξάγομεν τεκμήριον ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων, τοῦ ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπλάσθη διὰ τὴν γῆν, ἀλλ' ὅτι ἔχει ἕτερόν τινα προορισμὸν πολλῷ ὑψηλότερον καὶ εὐγενέστερον ἐκείνου, τὸν ὁποῖον οἱ τῆς Ἐπικουρείου φιλοσοφίας ὀπαδοὶ ἐν παντὶ χρόνῳ ἰσχυρίσθησαν.

Ἡ τοῦ ἀνθρώπου δὲ αὕτη ἀτελὴς ἐπὶ τῆς γῆς κατάστασις δύναται πρὸς τοῖς ἄλλοις νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς σωτήριον δίδαγμα τῶν πρὸς τοὺς ἄλλους καθηκόντων ἑκάστου, καὶ νὰ παρορμήσῃ αὐτὸν πρὸς ἔγκαιρον καὶ ἀκριβῆ ἐκείνων ἐκπλήρωσιν. Καθὼς ὁπόταν πολλῶν συνοδοιποροῦντων, κινδύνου ἐπιστάντος καὶ προσκομμάτων παντοειδῶν πρὸς τὴν πορείαν παρεμβαλλομένων, ὁ κίνδυνος συναspίζει μὲν πάντας, ἀναγκάζει δὲ ἕκαστον διορῶντα ἐν τῷ γενικῷ τὸν ἴδιον ὄλεθρον, νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν καὶ τείνων χεῖρα πρὸς τὸν συνοδοιπόρον αὐτοῦ ἀρωγὸν, νὰ συντελέσῃ ὅπως ἀποσοβηθῇ μὲν ὁ κίνδυνος, ἀρθῶσι δὲ τὰ προσκόμματα ὅσα καὶ αὐτὸν καὶ ἐκεῖνον παρεμποδίζουσι, τοιουτοτρόπως καὶ ἐν ταῖς ποικίλαις δυσχερείαις ταῖς κατὰ τὸν βίον ἀπαντωμέναις, χρέος μέγιστον καὶ ἱερώτατον ἕκαστος ἔχει, δι' ὧν κέκτηται μέσων, νὰ βοηθῇ τοῖς προσκόπτουσι κατὰ τῶν κοινωνικῶν δυστυχημάτων, ἐφ' ὅσον κατὰ τὸν ποιητήν:

«Τοιοῦτο τὸ ζῆν ἐστιν ὥσπερ οἱ κύβοι
»Οὐ ταῦτ' ἀεὶ πίπτουσιν, οὐδὲ τῷ βίῳ
»τ' αὐτὸν διαμένει σχῆμα, μεταβολὰς δ' ἔχει.»

καὶ ἔργῳ ἢ λόγῳ, ὡς ἔχει δυνάμεως, νὰ προσπαθήσῃ τὸν ἐν τῷ κόσμῳ συνοδοιπόρον αὐτοῦ, δῆλον ὅτι τὸν ἄνθρωπον, ὅπως ἀπαλλάξῃ τῶν δυσχερειῶν ἐν αἷς διατελεῖ· ὅπως δὲ νεώτερός τις ποιητὴς λέγει

»Εὐδαίμων ἂν τὴν χεῖρά τις ἐν τῷ ἀγῶνι τείνῃ
»Εἰς τὸν ἐγγὺς πνιγόμενον ἀδίκως ἀδελφόν του

»Μόνον αὐτὸν τὸν θρίαμβον ἡ Μοῖρα τῷ ἀφίνει
»Αὐτὸν ὡς μόνον σέβεται ὁ χρόνος θρίαμβόν του.

Ἐκ πασῶν ὁμολογουμένως τῶν ἀρετῶν, ὧν τὴν ἐξάσκησιν ἐπιβάλλουσιν ἥτε θεόπνευστος τοῦ Εὐαγγελίου διδασκαλία καὶ ἡ ἐνδόμυχος ἑκάστου συνείδησις, οὐδεμία συνιστᾶται τοσοῦτον θερμῶς, ὅσον τὸ ἀγαθοποιεῖν τοὺς πάσχοντας. Μακαρίους ἀποκαλεῖ τοὺς ἐλεήμονας ἡ Ἱερὰ Γραφή, καὶ ὁ ἴδιος Θεὸς ἀναγνωρίζει ὡς χάριν πρὸς αὐτὸν γινομένην τὴν πρὸς τοὺς ἀποροῦντας εὐποιΐαν. «Ἐφ' ὅσον, λέγει, ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.» Ἀποροῦντες δὲ λέγονται καὶ ἐκεῖνοι οἵτινες ἐξ αἰτίων ἀνεξαρτήτων τῆς ἑαυτῶν θελήσεως περιῆλθον εἰς δυσχέρειαν, καὶ ἐκεῖνοι πρὸς τὴν δεινὴν θέσιν τῶν ὁποίων συνετέλεσάν πως καὶ ἴδια παραπτώματα. Ἴσως εὑρεθῶσί τινες ἄνθρωποι ἧττον πρὸς τοὺς τελευταίους τούτους ἐπιεικεῖς, οἵτινες πᾶσαν πρὸς αὐτοὺς εὐποιΐαν κακῶς γινομένην θεωροῦντες, εἴπωσι. «Τί πρὸς ἡμᾶς ἂν ἐξ ἀσυνεσίας ἢ ἀμελείας ἢ ἄλλης τινος ἰδίας ἐλλείψεως ἐκεῖνοι πάσχουσιν; Ἡμεῖς χρέος ἔχομεν νὰ περιθάλψωμεν τοὺς πάσχοντας ἀναξίως.» — Ἀληθεῖς εἰσὶν ἐν μέρει οἱ λόγοι οὗτοι· ἡ χριστιανικὴ ὅμως διδασκαλία, κατὰ τοσοῦτον ὑπερέβη τὰς ἀνθρωπίνους μικρότητας καὶ εἰς τοσοῦτον τελειότητος βαθμὸν προέβη, ὥστε ἐπιβάλλει ἡμῖν τὸ καθῆκον τοῦ εὐποιεῖν ἀδιακρίτως τὸν χρείαν ἔχοντα, μὴ τοῖς αἰτίοις, ἀλλὰ μόνοις τοῖς ἀποτελέσμασιν ἐμβλέποντες. Καὶ ὅσῳ μᾶλλον ὁ πάσχων εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἰδίαν ἀπορίαν, τοσούτῳ μᾶλλον διδάσκει νὰ περιθάλπωμεν αὐτόν, ὥστε νὰ δυνάμεθα μίαν ἡμέραν εὐπαρρησιάστως νὰ εἴπωμεν: «Ἀπολωλὸς ὁ ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ ἡμῶν συντελούντων ἐσώθη.»

Τοιαῦτα φιλαδελφίας καὶ ἀγαθότητος εὐγενῆ αἰσθήματα ἀπὸ πολλοῦ τὰς καρδίας ἀξιοτίμων τινῶν συμπολιτίδων ἡμῶν πληροῦντα, ἔπεισαν αὐτάς, ἵνα ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνελθοῦσαι, διασκεφθῶσι πῶς ἦτο δυνατὸν ἀποτελεσματικώτερον νὰ ἔλθωσιν εἰς βοήθειαν τῶν πολυαρίθμων καὶ πολυειδῶς πασχόντων ἀδελφῶν. Ἡ ἐλεήμων αὐτῶν χεὶρ ἀνεκαθεν εἰς τὸ ἀγαθοεργεῖν ἐξησκημένη, δὲν ἐπαυσεν ἐργαζομένη πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἐνδεῶν καὶ πρὸς παραμυθίαν τῶν τεθλιμμένων· ἀλλ' αἱ μερικαὶ αὐτῶν ἐνέργειαι δὲν ἐπήρκουν, οὐδὲ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς ἀπείρους τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος ἀνάγκας, καὶ ἡ καρδία αὐτῶν ἐπληροῦτο θλίψεως καὶ ὀδύνης ἐπὶ ταῖς δυσπεριγράπτοις συμφοραῖς, ἃς ἑκάστοτε ἀνεκάλυπτον καὶ ἐπὶ τοῖς φρικαλέοις δυστυχήμασιν, ἅτινα ἔμενον τοῖς πολλοῖς ἄγνωστα κρυπτόμενα ὄπισθεν τοῦ καλύμματος τῆς εὐκόλως ἐννοουμένης φιλοτιμίας ἢ καὶ τῆς αἰδοῦς. Ὦ! μόνη ἡ γυνὴ μετ' εὐχερείας ἀξιοθαυμάστου δύναται νὰ διεισδύσῃ εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, νὰ διακρίνῃ τὰ καταβιβρώσκοντα αὐτὴν ἕλκη, νὰ ἀνεύρῃ τὴν ἀφορμὴν αὐτῶν καὶ διὰ τῆς φυσικῆς αὐτῆς μελιχρότητος νὰ χύσῃ παρηγορίας βάλσαμον, νὰ οὐλώσῃ τὰς πληγάς, νὰ καταπαύσῃ τὴν ὀδύνην. Μόνῃ τῇ γυναικὶ δέδοται ἡ ἀπαράμιλλος ἐκείνη ὀξυδέρκεια, δι' ἧς ἀντιλαμβάνεται καὶ τῶν ἐλαχίστων πραγμάτων. Μόνη ἡ γυνὴ κέκτηται τὴν ἀσύγκριτον εὐγλωττίαν, τὴν γεννῶσαν πλήρη τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν τεθλιμμένων καρδιῶν, καὶ μόνη ἡ γυνὴ δύναται νὰ ἀποξηράνῃ δάκρυα, δακρυχέουσα καὶ αὐτή. Διὸ τῇ συνεργείᾳ καὶ τῇ ἀόκνῳ ἐπιμελείᾳ ἑνὸς τῶν ἀξιοτιμοτέρων συναδέλφων μου, ἀνδρὸς δικαίως καὶ ἐπαξίως τιμωμένου καὶ ἀγαπωμένου ὑφ' ἁπάσης τῆς ἐνταῦθα κοινωνίας, καὶ οὗτινος τὸ ὄνομα μυριάκις παρὰ τῶν πασχόντων ἤκουσα μετὰ συγκινήσεως εὐλογούμενον (1), συνέστη ἡ Φιλόπτωχος τῶν Κυριῶν Ἀδελφότης, ἧς θεοφιλὴς πάντως ὁ σκοπὸς, καὶ εἰς πάντας μὲν τοὺς ἀληθεῖς Χριστιανοὺς, ἰδιαζόντως ὅμως εἰς τὰς Ἑλληνίδας ἐμπρέπων.

Εὐλογία καὶ ἔπαινος εἰς τὰς συλλαβούσας κατὰ πρῶτον τὴν ἰδέαν τῆς συστάσεως αὐτῆς! — Εὐλογία καὶ ἔπαινος εἰς τὰς ὁπωσδήποτε ὑπὲρ τῆς συστάσεως αὐτῆς ἐργασαμένας! — Εὐλογία καὶ ἔπαινος εἰς τὰς πρὸς διατήρησιν καὶ κραταίωσιν αὐτῆς ἔργῳ καὶ λόγῳ βοηθούσας τε καὶ βοηθησούσας.

Δὲν θέλει πιστεύω προσβληθῇ ἡ μετριοφροσύνη τῶν τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος μελῶν, ἐὰν καθῆκον ἐκπληρῶν εὐχάριστον, ἠθέλησα καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου δημοσίᾳ νὰ πλέξω τὸν προσήκοντα αὐταῖς στέφανον, ἀπέναντι τῶν παρ' αὐτῶν καταβαλλομένων μόχθων καὶ πόνων. Ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός μου, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς παρὰ τῇ Ἀδελφότητι διακονίας μου, ἔλαβον πολλάκις ἀφορμὴν νὰ θαυμάσω τὸν ζῆλον καὶ τὰς ἀκαμάτους αὐτῶν προσπαθείας πρὸς ἀνακούφισιν

(1) Οὐδεμία ἀμφιβολία ἔτι ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ ὑπαινίττεται τὸν ἰατρὸν κύριον Ἀλέξανδρον Πασπάτην, οὗτινος τὸ ὄνομα δὲν ἀναφέρει καθότι τοῖς πᾶσι γνωστόν. Σ. Σ.

μὲν τῶν ἐνδεῶν, πρὸς ἀνόρθωσιν δὲ τῶν κατερραγμένων. Εἶδον Κυρίας ἁβροδιαίτους, ἐν ὥρᾳ θάλπους μεσημβρινοῦ, ἐν ὥρᾳ ψύχους παγετώδους καὶ θυέλλης, νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν περιτρεχούσας τὰς ἀκαθάρτους ῥύμας καὶ τὰς σκολιὰς τῆς συνοικίας μας ἀγυιάς, εἰσερχομένας εἰς ἑτοιμορρόπους οἰκίας ἐν αἷς ἄλλως τε ἔντιμος ἐνδιαιτᾶται πενία, ἀντιλαμβανομένας τοῦ ὀρφανοῦ καὶ τῆς χήρας, καὶ τοῖς πᾶσι πάσας γενομένας, ἵνα τοῖς πᾶσι βοηθήσωσιν.

Ὦ! πόσον τερπνὴ καὶ εὐχάριστος εἶναι τῆς ἀρετῆς τῆς ἐλεημοσύνης ἡ ἐξάσκησις μετὰ τοσαύτης διενεργουμένη προθυμίας καὶ μετὰ τοσούτου ζήλου καὶ ἱλαρότητος! «Ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός.» Ἐν πόλει ἐν ᾗ πολλαὶ μὲν ὑπάρχουσιν αἱ ἀνάγκαι καὶ τοῦ βίου αἱ περιπέτειαι, ὀλίγιστα δὲ καὶ ἀνεπαρκέστατα τὰ τῆς ἀνακουφίσεως μέσα, ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης δύναται ἐπιτυχῶς νὰ ἀφομοιωθῇ πρὸς ὅασιν εὐανθῆ, ἐν μέσῳ ξηρᾶς καὶ ἀνύδρου καὶ ἀχανοῦς ἐρήμου εὑρισκομένην. Οὔτε πτωχοκομεῖα ὑπάρχουσι παρ' ἡμῖν, οὔτε γηροκομεῖα, οὔτε βρεφοκομεῖα, οὔτε λοχεῖα, οὔτε ἄλλο τι τῶν τοιούτων εὐεργετικῶν καταστημάτων, ὅσων εὐμοιροῦσιν ἄλλαι κατὰ πολὺ ὀλιγανθρωπότεραι πόλεις. Πόθεν δὲ προέρχεται ἡ ἔλλειψις αὕτη, ἡ ὅσον ἀξιοθρήνητος τόσον καὶ τὸν ψόγον τῶν ξένων ἐφ' ἡμᾶς ἐφελκύουσα, ἐν πόλει ἔνθα τοσαῦται εὑρίσκονται γενναῖαι καρδίαι, τοσαῦται ἐλεήμονες καὶ ὅλως χριστιανικαὶ ψυχαί; τοῦτο δὲν πρόκειται ἐνταῦθα νὰ ἐξετάσωμεν· καὶ ὅμως οἱ ἄποροι καὶ οἱ ἀνάγκην περιθάλψεως ἔχοντες πλεονάζουσι, καὶ ἡ καρδία ἑκάστου ἡμῶν ἐπὶ τῇ θέᾳ αὐτῶν συγκινεῖται. Ἐν ταῖς ὁδοῖς, πρὸ τῶν ναῶν, πρὸ τῶν θυρῶν τῶν οἴκων, ἐν τοῖς περιπάτοις, καὶ συνελάντι εἰπεῖν, πανταχοῦ, ἀπαντῶνται πένητες παρενοχλοῦντες τοὺς διαβαίνοντας καὶ διὰ γοερῶν φωνῶν καὶ εὐχῶν καὶ παρακλήσεων ἐκλιπαροῦντες τὰ ἔλεος αὐτῶν, καὶ ὅπως ἐπιτύχωσι τούτου ἐπιδεικνύντες, παραπλησίως πρὸς τοὺς ἐμπόρους τοὺς ἐκθέτοντας πρὸ τῶν καταστημάτων αὐτῶν τὰ διάφορα ἐμπορεύματά των, ὁ μὲν πώρωσιν τῶν ὀφθαλμῶν, ὁ δὲ χώλωσιν, ὁ δὲ στρέβλωσιν τῶν χειρῶν, ὁ δὲ δυσμορφίαν τινὰ τοῦ σώματος, ὁ δὲ εἰδεχθές τι ἕλκος καὶ ἄλλος ἕτερόν τι τῶν τοιούτων. Ἀλλ' ἅπαντες οὗτοι εἰσὶν ἐλέους ἄξιοι;... Οἱ πλεῖστοι τούτων τὴν ἐπαιτείαν ὡς ἐπάγγελμα μεταχειριζόμενοι, ἐκμεταλλεύονται τὴν εὐπιστίαν τῶν φιλοικτιρμόνων, πολλοὶ μάλιστα εὔποροι ἐγένοντο καὶ τοκισταὶ καὶ κτηματίαι, ἀφαιροῦντες οὕτω διὰ τῆς ὑποκρισίας ἀπὸ τοὺς ἀληθῶς ἐνδεεῖς ὅ,τι πράγματι πρέπει νὰ δίδωται αὐτοῖς.

Τίς ἡμῶν δὲν ὑποφέρει διὰ τῆς στενωποῦ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Εἰσοδίων διερχόμενος, βλέπων πρὸ αὐτοῦ ἐκτυλισσομένην σωρείαν χωλῶν, τυφλῶν καὶ ἀναπήρων, ὀρεγόντων χεῖρα ἱκέτιδα καὶ διὰ μυθηκμῶν μᾶλλον ἢ διὰ φωνῆς ἀνθρωπίνου αἰτούντων ἐλεημοσύνην!..

Τίς ἡμῶν δὲν ἠγανάκτησε διαβαίνων ἀγυιάς τινας, βλέπων ἑαυτὸν περικυκλούμενον ἀφνης ὑπὸ σμήνους ῥυπαρῶν καὶ πεινα λέων παιδίων, ἅτινα ἀνηλεῶς φαυλόβια γυναικάρια ἐπ' ἀμοιβῇ λαμβάνοντα ἀπὸ τοὺς ἀσπλάγχνους γονεῖς των, καὶ πολλάκις στρεβλοῦντα αὐτά, σύρουσι μεθ' ἑαυτῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἵ α δι' ἀπειλῶν καὶ παντοίων βασάνων ῥίψωσι κατόπιν τῶν διαβατῶν χάριν ἐπαιτείας!;.. Τίς ἡμῶν δὲν ἀπέστρεψε τὸ βλέμμα αὐτοῦ μετὰ βδελυγμίας ἀπὸ τοὺς ἐπὶ τῶν ὁδῶν κατακειμένους ἀπατεῶνας ἐκείνους, οἵτινες ἀναξέοντες τὰς πληγάς των ἢ καὶ νέας πληγὰς προκαλοῦντες παρουσιάζουσιν ἡμῖν ὁ μὲν τὴν εἰδεχθῆ καὶ ῥυπαρὰν χεῖρά του, ὁ δὲ τὸν εἰδεχθέστερον καὶ ῥυπαρώτερον πόδά του, ἵνα μᾶς κινήσωσιν εἰς οἶκτον;.. Τίς ἡμῶν, τέλος, δὲν ἔφριξε, βλέπων ὠχρὰ καὶ πεπηγότα ἐν τῷ μέσῳ τῆς χιόνος κείμενα ἢ ὑπὸ τῆς βροχῆς μαστιζόμενα, ἀθῶα πλὴν δύσμοιρα βρέφη, ὀλίγων ἡμερῶν ζωὴν ἀριθμοῦντα, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίῤῥοιαν ὑπνωτικοῦ τινος φαρμάκου εὑρισκόμενα!.. Παρόμοιόν τι συνέβαινε πρό τινων ἐτῶν καὶ ἐν Ἀθήναις, ἔνθα ἡ ἐπετεία ἤκμαζε, πολλῶν φυγοπόνων ἐν αὐτῇ ἄπονον καὶ ἄφροντι βιοποριστικὸν μέσον εὑρισκόντων· ἐξ ὅτου ὅμως συνεστήθησαν ἐκεῖ πτωχοκομεῖα καὶ γηροκομεῖα καὶ βρεφοτροφεῖα καὶ ὀρφανοτροφεία, ὁ ἄπορος καὶ ἐνδεὴς εὑρίσκει ἐν αὐτοῖς πᾶσαν τὴν δυνατὴν ἀντίληψιν καὶ ὁ συναντώμενος καθ' ὁδὸν ἢ κατ' οἶκους ἐπαιτῶν, συλλαμβανόμενος ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας παραπέμπεται εἰς αὐτά, καὶ ἐν ὑποτροπῇ φυλακίζεται. Τοῦτο δὲ συνετέλεσεν ὅπως αὐξηνθῇ ὑπερβαλλόντως ὁ ἀριθμὸς τῶν παρ' ἡμῖν ἐπαιτῶν. Μὴ δὲ νομίσῃ τις ὅτι δυσκατόρθωτός ἐστιν ὁ σχηματισμὸς τοιούτων εὐεργετικῶν καταστημάτων καὶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐν ᾗ κατὰ τοὺς ἱστοριογράφους τὸ πρῶτον συνέστη νοσοκομεῖον. Τοῦτο δὲ λέγομεν

ἐκ πείρας. Καὶ ἡμεῖς πέρυσιν ἐπεχειρίσθημεν μεθ' ἑτέρου συναδέλφου(1) τὴν σύστασιν Λοχείου, ἀ τὰς ἀπόρους καὶ ἐντίμους γυναῖκας, πολλῶν δυστυχημάτων μάρτυρες αὐτόπται γενόμενοι, καὶ τὸ ἔργον αὐτό, καίτοι ἀπαιτοῦν ἱκανότητα καὶ προσόντα ὧν ἡμεῖς ἐστερούμεθα, οὐχ ἧττον ὅμως ἔβαινε κατ' εὐχήν, προθύμου ἀγγαίας ὑποστηρίξεως παρὰ ταῖς Ἑλληνίσι καὶ παρ' αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως τυχόν. ἀλλ' ἐπελθοῦσα ἡ θεήλατος πυρκαϊὰ ἐκείνη ἠναγκασεν ἡμᾶς, ἄλλους ἀλλαχόσε διασπαρέντας, ἀ παραιτηθῶμεν πρὸς ὥραν τοῦ ὁσίου ἐκείνου σκοποῦ, οὗς ἀλλότριοι κριταὶ καὶ ἀκατάλληλοι ἐκάκισαν, ἰσχυρισθέντες ὅτι διὰ συστάσεως Λοχείου κορυφοῦται ἡ ἐξαγρείωσις· οἱ ἡμᾶς ὅμως κακίσαντες ἐλησμόνησαν ὅτι ἐν ἁπάσαις σχεδὸν ταῖ πόλεσι τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχουσι τοιαῦτα ἀγαθοεργὰ καταστήματα, οὐδ' ἐννοοῦσιν ἴσως ὁποίαν παραμυθίαν αἰσθάνεται ἡ πτωχὴ μὲν ἀλλ' ἔντιμος γυνὴ κατὰ τὴν τρομερὰν τοῦ τοκετοῦ ὥραν, εὑρίσκουσα περιποίησιν, ἧς ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ ὁλοσχερῶς στερεῖται, καὶ ἀπαλλασσομένη οὕτω τῶν ὀλεθρίων δι' αὐτὴν καὶ διὰ τὸ νεογνὸν ἀποτελεσμάτων τῆς γυμνώσεως καὶ τῆς πείνης. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πάντα ἄλλον λόγον νομίζω περιττὸν, καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν ὅλων τῶν ἐνταῦθα Κυριῶν ὅσαι ὑπῆρξαν μητέρες. Τὴν τοιαύτην λοιπὸν τῶν τοιούτων εὐεργετικῶν καταστημάτων παρ' ἡμῖν ἔλλειψιν προσεπάθησε ν' ἀναπληρώσῃ ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης, κατὰ τὸ ἐνόν, καὶ ὅπως τῇ ἐπέτρεπον τὰ εὐτελῆ μέσα, ἅτινα ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ. Βεβαίως ἕκαστος ἡμῶν ηὔχετο αἱ ἐργασίαι αὐτῆς νὰ μὴ περιωρίζοντο ἐντὸς τοῦ στενοῦ κύκλου τῆς καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξου κοινότητος μόνης, ἀλλὰ νὰ ἐπεξετείνοντο εἰς πάντας ἐν γένει τοὺς πάσχοντας, ἀδιακρίτως τοῦ θρησκεύματος ἢ τῆς ἐθνότητος αὐτῶν. Ἐνθυμούμεθα πάντες τὴν οὐρανίαν παραβολὴν τοῦ Εὐαγγελίου, καθ' ἣν ὁ Κύριος θέλων νὰ ἀποδείξῃ ὅτι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, μίαν καὶ κοινὴν πατρίδα ἐχόντων, τὴν γῆν, δὲν πρέπει νὰ ὑφίστανται διαιρέσεις, ἀλλ' ἕκαστος αὐτῶν ὀφείλει ἀδιακρίτως βοήθειαν τοῖς ἑτέροις, μηδόλως τῶν φυλετικῶν αὐτῶν διαφορῶν ὑπ' ὄψιν λαμβανομένων, παρέστησεν Ἰσραηλίτην τινα, ἀπὸ Ἱεροσολύμων εἰς Ἱερειχὼ καταβαίνοντα, ὃν συλλαβόντες καὶ πληγὰς ἐπιθέντες καὶ γυμνώσαντες λῃσταί, ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ. Κατὰ συγκυρίαν ἱερεύς τις καταβαίνων ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθε. Τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξε καὶ Δευΐτης τις, ἄνθρωπος, δῆλον ὅτι, πρὸς ὃν κοινὴν ὁ πατθὼν εἶχε τήν τε καταγωγὴν καὶ τὴν θρησκείαν, Σαμαρείτης δέ τις, ποτέστι ἀνὴρ ἀνήκων εἰς ἔθνος αἱρετικὸν παρὰ τῶν Ἰουδαίων θεωρούμενον, καὶ ἀσεβὲς καὶ μιαρὸν καὶ θεομίσητον, διελθὼν ἐκεῖθεν οὐχὶ μόνον δὲν ἐμιμήθη τοὺς δύο ἄλλους, τὸν ἱερέα καὶ τὸν Δευΐτην, ἀλλὰ καὶ προσελθὼν τῷ ἡμιθανῆ, κατέδησεν αὐτοῦ τὰ τραύματα, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, καὶ ἐπιβιβάσας ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ, καὶ δηνάρια τῷ πανδοχεῖ δοὺς, παρεκάλεσεν αὐτὸν ἵνα ἐπιμεληθῇ τοῦ πάσχοντος, ὑποσχεθεὶς σὺν ἅμα νὰ ἀποδώσῃ ἐκείνῳ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαι καὶ ὅ,τι ἂν ἤθελε προσδαπανήσει. « Τίς οὖν τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς ; » ἠρώτησε τότε ὁ Ἰησοῦς τὸν θέλοντα νὰ πειράξῃ αὐτὸν νομικὸν καὶ ἐρωτήσαντα τίς ἐστι πλησίον. Ἀποκριθέντος δὲ ἐκείνου. « Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ. » —« Πορεύου, εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως. » Ἀλλὰ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς τύχης ταύτης, ἣν ἕκαστος ἡμῶν αἰσθάνεται, τοῦ νὰ ἐπεκτανθῶσιν αἱ ἐργασίαι τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος, ἀπαιτεῖται ν' ἀναπτυχθῶσι καὶ οἱ ἄχριτοῦ νῦν περιωρισμένοι πόροι αὐτῆς, ἐφ' ὅσον κατὰ τὸν ἀθάνατον ῥήτορα τῶν Ἀθηνῶν « Δεῖ δὴ χρημάτων, καὶ ἄνευ τοῦτον οὐδὲν ἐστι γενέσθαι τῶν δεόντων. »

Ναί ! πλείονες ἀπαιτοῦνται πόροι πρὸς ἀνακούφισιν τοσούτων δυστυχῶν, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐξήνθη κατὰ τρόπον σπαραξικάρδιον μετὰ τὴν τελευταίαν ἐκείνην τοῦ πυρὸς μάστιγα. Ἀνοίξωμεν πρὸς στιγμὴν τὸ παραπέτασμα τῆς ἐλεεινῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἂν δυνάμεθα ἂς μὴ συγκινηθῶμεν, τί ὄπισθεν αὐτοῦ συμβαίνει παρατηροῦντες.—Ἰδοὺ ἐν ἐκείνῳ τῷ πενιχρῷ οἰκίσκῳ, ἐπὶ στρωμνῆς ἀχυροπλέκτου, κατάκειται γέρων πολιὸς, ἰσχνὸς, κατασκελετευμένος, πάσχων καὶ ὀδυνώμενος, πάσης στερούμενος βοηθείας καὶ ἀντιλήψεως. « Καὶ ἐγὼ, λέγει μετὰ φωνῆς ἀσθενοῦς πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐγὼ ἤμην ποτε νέος, εὔκαμπτος, θυμήρης, περιζήτητος, καὶ εἶχον οἰκείους καὶ συγγενεῖς καὶ ἔβλεπον τὰ τέκνα μου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς τραπέζης μου· ἀλλ' ἤδη τῶν πάντων στερηθεὶς, ὧν μὲν ἐκβιωτικῶν περιπετειῶν, ὧν δὲ ἐκ θείας βουλήσεως, κατάκειμαι μόνος ἐνταῦθα πεινάλεος καὶ ῥιγῶν τῆς παρελθούσης μου εὐπορίας πικρὰν ἀνάμνησιν φέρων. Θερμάνατε τὰ κατεψυγμένα μέλη μου, παρατείνατε δι ὀλίγου ἄρτου τὴν ἀθλίαν ζωήν μου, μὴ με ἀφήσετε κατὰ τὰς ὑστάτας τοῦ βίου μου ἡμέρας νὰ ἀποθάνω ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης ». — Ἰδοὺ παρέκει ἐν δωματίῳσκοτεινῷ καὶ πολυθύρῳ, ἐπὶ σκωληκοβρώτου κλίνης εὐνάζεται γυνὴ, θανατηρὰν ἔχουσα τὴν μορφὴν, πυρέσσουσα καὶ ὀδυνωμένη, περιστοιχιζομένη δὲ ὑπὸ πολλῶν τέκνων πιναλέων καὶ ῥυπαρῶν, ἄρτον ἐκζητούντων.

Ἀπεγνωσμένη ἡ δύστηνος μήτηρ καὶ μόλις πνίγουσα τοὺς στεναγμοὺς αὐτῆς, στρέφει πρὸς ὑμᾶς ὄμματα ἐσβεσμένα, ὡς νὰ λέγῃ. — « Ἤμην ποτε καὶ ἐγὼ μέλος ἐπίζηλον τῆς ἐγωϊστικῆς κοινωνίας, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἠτένιζον πρὸς με ἀπεκδεχόμενοι ἕνα λόγον μου, ἐν μειδιάμα μου καὶ ἤκουσα πολλοὺς ἐγκωμιάζοντάς με καὶ μακαρίζοντάς με ἐπὶ τῷ κάλλει, ταῖς ἀρεταῖς, τῇ εὐπορίᾳ μου, ἀλλ' ἤδη θῦμα τῆς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀστασίας, δὲν ἔχω πῶς νὰ διαθρέψω τὰ δυστυχῆ τέκνα μου, ἃ βάσκανος δαίμων ἀπεστέρησε προώρως τοῦ πατρός, καὶ οἱ κλαυθμυρισμοί των ὡς μάχαιραι δίστομοι διαπερῶσι τὴν καρδίαν μου ! . . . Οἰκτείρατε μίαν ἀξιοθρήνητον μητέρα, ἥτις οὐδὲν παρημέλησεν ὅπως ἐντίμως πορισθῇ ἄρτον διὰ τὰ τέκνα της καὶ ἥτις ἐντὸς ὀλίγου κατέρχεται εἰς τὸν τάφον ἐκ τῆς πολλῆς ἐργασίας τῶν στερήσεων καὶ τῆς νόσου ! » — Στρέψατε ἀλλαχόσε τὰ βλέμματα καὶ ἴδετε τὸν ταλαίπωρον ἐκεῖνον, τὸν ἐξ ὀλεθρίας ἀῤῥωστίας ἀπὸ πολλοῦ κατεχόμενον, ἰσχνὸν, πελιδνὸν, νῆστιν, διψαλέον, ὅστις μόλις ἐναρθρῶν λέξεις τινὰς, διὰ τοῦ βλέμματος προσπαθεῖ νὰ σᾶς συγκινήσῃ ὑποτονθορίζων. — « Μὴ μὲ παρίδητε ἤδη οὕτως ἔχοντα ! Ἀκμαῖος ἤμην ἄλλοτε καὶ ἐγὼ καὶ ὑγιὴς καὶ τῶν πασχόντων φίλος. Οὐδέποτε ἡ θύρα τοῦ οἴκου μου ἔκλεισε πρὸ τῶν χρείαν ἐχόντων, οὐδέποτε ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τοῦ ἐπικαλουμένου τὸ ἔλεός μου. Ἀλλὰ νῦν θῦμα ἀνθρωπίνων περιπετειῶν, ἐπικαλοῦμαι τὸν οἶκτον τῶν ἄλλων. Ἐλεήσατε τὸν ἄνθρωπον ! προμηθεύσατέ μοι φάρμακα, πέμψατέ μοι ἕνα φιλάνθρωπον ἰατρὸν, δωρεὰν, νὰ μὲ ἐπισκεφθῇ· δότε μοι ὀλίγον ζωμὸν νὰ πίω, ὅπως ἀναλάβω ὀλίγην δύναμιν. » — Ἀπενίσατε τέλος ἀλλαχόσε καὶ ἴδατε τὸ παιδίον ἐκεῖνο, τὴν ἔρημον καὶ ἐγκαταλελειμμένην ἐκείνην ὕπαρξιν, μὴ ἔχον ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι καὶ ἕτοιμον ὡς ἐκ τῆς ἐγκαταλείψεως ταύτης νὰ τραπῇ ἐπὶ τὴν σκολιὰν ὁδὸν τῆς φαυλότητος καὶ τῆς διαφθορᾶς. Δὲν νομίζετε ὅτι τὸ ἀκούετε λέγον· — « Κοινωνία ἐλεεινὴ καὶ ἀθλία, τί σοὶ ἔπταισα ἐν αὐτῇ μου τῇ ἡλικίᾳ ὥστε νὰ πάσχω τοσοῦτον ; Σῶσον τὸ ὀρφανὸν ἐὰν θέλῃς καὶ σὺ νὰ σωθῇς ὀψιαίτερον ἀπὸ τῶν κακουργημάτων αὐτοῦ ἀνδρωθέντος ! »

Καὶ ὅσα μὲν κοινωνικὰ ἔλκη φαίνονται τοῖς γυμνοῖς ὀφθαλμοῖς, ταῦτα βεβαίως εὔκολον εἶναι νὰ διακρίνῃ τις, ἐνίοτε δὲ καὶ νὰ ἐπουλώσῃ· ἀλλὰ τί νὰ πράξῃ ὅταν αἱ πληγαὶ βαθύτεραι καὶ κινδυνωδέστεραι οὖσαι, ἐπιμελῶς ἀποκρύπτονται ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἄλλων ; Πῶς δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὰς ἀπεριγράπτους ὄντως βασάνους, ἃς ὑφίσταται ἀναξιοπαθοῦσα τις οἰκογένεια, τέως ἐπίζηλον θέσιν κοινωνικὴν κατέχουσα, θῦμα ὅμως γενομένη τῆς ἀστασίας ἐκείνης τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἥτις ἀπανταχοῦ μὲν ἐπικρατεῖ, ἰδίως ὅμως καὶ ἐναργέστερον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐκδηλοῦται ; Πῶς δυνάμεθα νὰ παραστήσωμεν τὰ μαρτύρια ἅτινα πάσχει σεβάσμιος καὶ φιλότιμος πατὴρ, ὅστις ἐν ἀνέσει τέως διαβιώσας, καὶ ἐνδεὴς ἕνεκα διαφόρων ἐμπορικῶν ἢ ἄλλων αἰτιῶν καταστᾶς, στερεῖται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, καὶ ὅμως ἀποκρύπτει τὴν δυστυχίαν αὐτοῦ, ἵνα μὴ καταστήσῃ τινὰ μάρτυρα τῆς ἐλεεινῆς αὐτοῦ θέσεως ;

Ζωηρὰν ἔτι οἱ πάντες ἐν τῇ μνήμῃ φέρουσιν τὴν κατὰ τὸ ἄρτι λῆξαν ἔτος ἐπισυμβᾶσαν φρικαλέαν πυρκαϊὰν, καὶ ἐναύλους εἰς τὰς ἀκοὰς τηροῦμεν τὰς ἐκπεμπομένας κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην οἰμωγὰς καὶ θρήνους, καθ ὅσον πάντες κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον συνησθάνθημεν τὰ καταστρεπτικὰ αὐτῆς ἀποτελέσματα. Τίς ἐξ ἡμῶν δὲν εἶδεν ἀνθρώπους μέχρι τῆς χθὲς καὶ πρώην ἂν οὐχὶ ὀλβίους, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἐν ἀνέσει ζῶντας, νὰ περιέρχωνται τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως τετραχηλισμένοι καὶ οἰκτροί, ἀγνοοῦντες ποῦ νὰ εὕρωσι καταφύγιον, πῶς νὰ καλύψωσι τὴν γυμνότητα αὐτῶν, ποῦ νὰ ἐγκαταστήσωσι τὴν ἄστεγον οἰκογένειάν των ; — Τί; δὲν εἶδε τὴν ἀπελπισίαν ἐντετυπωμένην ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν δυστυχῶν ἐκείνων, πᾶσαν μὲν τὴν ἑαυ-

(1) Τοῦ Κ. Γκές. Σ. Σ.

τῶν μεγάλην ἢ μικρὰν περιουσίαν ἀποβαλόντων, ἀπορούντων δὲ πόθεν μέλλουσι τὴν ἐπιοῦσαν νὰ πορισθῶσιν ἄρτον ἵνα διαθρέψωσι τὰ γυμνητεύοντα τέκνα των; Ἢ τίς ἔμεινε τοσοῦτον ἀνάλγητος, ὥστε δὲν κυχήθη κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην νὰ ἠδύνατο αὐτος καὶ μόνος, ὅπως θεραπεύσῃ τόσας ἀνάγκας, ἀνακουφίσῃ τόσας θλίψεις;

Καὶ νῦν ὅτε κατέπαυσέ πως ὁ ἐκ τῆς καταστρεπτικωτάτης ἐκείνης μάστιγος ἐπελθὼν εἰς πάντας σάλος, καὶ ἕκαστος εἶναι ἤδη εἰς θέσιν νὰ σκεφθῇ γενικώτερόν τι, οὐχὶ μόνον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀναγκῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ πάσχοντος ἀδελφοῦ του, καιρὸς εἶναι ὑπὲρ πάντα ἄλλον κατάλληλος καὶ περίστασις ἁρμοδιωτάτη, ὅπως καὶ δι' ἔργων ἔλθωμεν εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς εὐχῆς ἣν ἐνδομύχως τότε ἐξεφέρομεν. Πολλαὶ μὲν εἰσιν αἱ χρήζουσαι περιθάλψεως πληγαί, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἔχομεν τοὺς φιλοικτίρμονας καὶ φιλανθρώπους ὁμοεθνεῖς.

Ἐν ὅσῳ ὑπάρχουσι συμπολῖται ἡμῶν, νέους πρὸς ἐκπαίδευσιν εἰς Εὐρώπην ἀποστέλλοντες, ὀρφανὰς νέας ἀποκαθιστῶντες καὶ ἀφειδῶς τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν ὑπὲρ τῆς τῶν δεομένων ἀνακουφίσεως ἐκχέοντες (1). — Ἐν ὅσῳ ὑπάρχουσι συμπολῖται τῆς καλοκαγάθου διαθέσεως τῶν ὁποίων διαπρύσιοι κήρυκες εἰσὶ τοσαῦται εὐποιΐαι καὶ τοσαῦτα βραβεῖα πρὸς ἅμιλλαν τῆς νεολαίας (2). — Ἐν ὅσῳ ὑπάρχουσι συμπολῖτιδες, μηδενὸς φειδόμεναι κόπου καὶ ἀγῶνος πρὸς βελτίωσιν καὶ πλουτισμὸν τοῦ ἐθνικοῦ νοσοκομείου (3). — Ἐν ὅσῳ ὑπάρχουσι φιλάνθρωποι κυρίαι ἀναδεχόμεναι τὸ βαρὺ φορτίον τῶν ἐκτελεστικῶν τῆς Ἀδελφότητος μελῶν, ἀψηφοῦσαι τοὺς ὑετοὺς καὶ τὰς χιόνας, ὅπως ἰδιοχείρως φέρωσι βοήθειαν εἰς τὸν ἀσθενοῦντα πτωχόν, εἰς τὴν πάσχουσαν γυναῖκα. — Ἐν ὅσῳ τέλος ὑπάρχουσι τόσοι καὶ τόσοι ἄλλοι εὔποροι ὁμοεθνεῖς, ἐνταῦθα καὶ εἰς τὴν ξένην διαβιοῦντες, ἕτοιμοι ἐν παντὶ ὅπως καταδείξωσι τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα, ὑφ' ὧν αἱ καρδίαι αὐτῶν ἐμφοροῦνται, οὐδόλως ἐπιτρέπεται νὰ ἀπελπιζώμεθα. Καὶ τὸ τάλαντον τοῦ πλουσίου καὶ ὁ ὀβολὸς τῆς χήρας θελει μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας προσφερθῇ, διότι παρ' ἡμῖν καὶ ὡς Χριστιανοῖς καὶ ὡς Ἕλλησι πατροπαράδοτος ὑπάρχει ἡ ἀγαθοεργία.

Ἐγὼ δὲ καταπαύων τὸν βραχὺν τοῦτον λόγον, καὶ εὐχαριστῶν μὲν ἐν ὀνόματι τῶν Κυριῶν τοῖς τιμήσασι τὴν συνέλευσιν ταύτην διὰ τῆς παρουσίας των καὶ ἔργῳ ἢ λόγῳ τῇ Ἀδελφότητι βοηθήσασι, εὐχαριστῶν δὲ ἐν ὀνόματι τῶν εὐεργετηθέντων ταῖς τε ἀδελφαῖς διὰ τὸ ἄοκνον καὶ τοὺς κόπους αὐτῶν, τοῖς δὲ Ἰατροῖς καὶ Φαρμακοποιοῖς διὰ τὴν ἀφιλοκερδῆ καὶ πρόθυμον πρὸς τοὺς πάσχοντας ἀρωγήν των, καὶ τοῖς ὁπωσδήποτε τὸ θεοφιλὲς τῆς Ἀδελφότητος ἔργον συνδραμοῦσιν, εὔχομαι ἀπὸ καρδίας ὅπως εὑρεθῶ καὶ κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ ἐπιόντος ἔτους εἰς τὴν λίαν εὐάρεστον θέσιν νὰ διακηρύξω τρανώτατα τὸν Φιλόπτωχον ζῆλον καὶ τὴν γενναιοπρεπῆ δ' ἄθεσιν τῶν ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀξιεπαίνων τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος συνδρομητῶν.

(Πρακτικὰ τῆς ἐν Κων]πόλει Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν.)

(1) Τίς δὲν ἀναγνωρίζει εἰς τὴν ἀμυδρὰν ταύτην ἐξήγησιν, ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ἀξιοτίμου ἡμῶν συμπολίτου κ. Γεωργίου Ζαρίφη;

(2) Τίς ὁ ἀμφιβάλλων περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ ἀξιοτίμου Χρηστάκη Ζωγράφου;

(3) Τίς ὁ ἐπισκεφθεὶς τὸ ἐθνικὸν νοσοκομεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μὴ ἀκούσας εὐλογούμενον τὸ ὄνομα τῆς κ. Στεφάνοβικ; Συντ. Ἰλισ.

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ
ΕΠΙ ΤΩΝ ΧΙΟΝΟΣΚΕΠΩΝ ΟΡΕΩΝ.
ΔΙΗΓΗΜΑ ΣΚΑΝΔΙΝΑΥΪΚΟΝ
ὑπὸ
ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ ΤΟΥ «JOHN HALFAX».

(Συνέχεια. Ἴδε φυλλ. ΙΖ'.)

Τὸ πρῶτον ἐν τῷ μεγάρῳ τούτῳ, ἐν ᾧ ὁ ἀληθὴς Θεὸς ἦν ἄγνωστος, ἐξεπέμφθησαν προσευχαὶ καὶ δεήσεις πρὸς τὸν Ὕψιστον. Οἱ γογγυσμοὶ τῆς καταιγίδος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πατάγου τῶν κεραυνῶν, μετῆγον μέχρι τῶν κορυφῶν τῶν χιονοσκεπῶν ὀρέων νυκτερινοὺς ὕμνους πρὸς τιμὴν τῆς ἁγίας Παρθένου, ἐν ταυτῷ δὲ καὶ νέφη λιβάνου ἀνήρχοντο ἀφιεροῦντα τῷ Παντοδυνάμῳ τὴν ἀγρίαν ταύτην γῆν.

Ὑπεράνω δὲ τῶν ὠσαννὰ τὰ ὁποῖα ἀντηχοῦντα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μεσημβρίας συνεφώνουν πρὸς τὰς μυρίας φωνὰς τοῦ μεγαλοργάνου, ἀνυψώθη ἡ θερμὴ δέησις γυναικὸς προσπεσούσης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς εἰδωλολάτριδος Σκανδιναυΐας! Μικρὸν μετὰ τοῦτο οἱ ἀόρατοι τοῦ οὐρανοῦ ἄγγελοι ἔκλεισαν ἤδέως τὰς βλεφαρίδας τῆς Ἑρμελίνδης, ἥτις ἐκοιμήθη ἡσύχως, ὅπως καὶ ἄλλοτε ποτὲ ἐν τοῖς κόλποις τῆς

γραίας Οὐλρίκης. Ἤθελε δ' ὑπολάβει τις, ὅτι τὸ σῶμα αὐτῆς ἐγένετο ξένον τῶν ἐπιρρίψεων τοῦ κόσμου· ὁ θόρυβος τῆς μαινομένης ἐν τοῖς ἔξω καταιγίδος καὶ τῶν ὀργίων τὰ ὁποῖα ἐπλήρουν τὸ μέγαρον, συναπετέλουν τερπνὴν ἁρμονίαν, προανάκρουσμα θαυμασίου τινὸς ὀείρου.

Ὑπὲρ τὴν κλίνην τῆς νεάνιδος, ὅπου εἶχεν ἴδει λάμπουσαν τῆς Σελήνης τὴν πρώτην ἀκτῖνα κατὰ τὴν τρομερὰν ταύτην νύκτα, ἐφάνη ἐν μέσῳ ἀμυδροῦ φωτὸς, ὠχρὸν πρόσωπον γυναικός, τῆς ὁποίας ἡ μὲν κόμη ἦτο κατάβρεκτος, ὡς ἀνθρώπου ἐξελθόντος τῶν κυμάτων, τὸ δὲ βλέμμα ἐνέφαινεν ὃν τοῦ ὁποίου τὰ χείλη ἐμειδίων ἡδέως καὶ μελαγχολικῶς. Ἡ Ἑρμελίνδη παρετήρησεν ἀδεῶς τὸ ἄυλον αὐτὸ ὄν, ὅπερ, καίπερ τὴν φύσιν αἰθερίαν ἔχον, ἐφάνη αὐτῇ πρὸς κάτοικον τοῦ κόσμου τούτου ὁμοιάζον· πᾶν δ' ὅ,τι ἐγνώριζεν ἡ νεᾶνις περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ συζύγου αὐτῆς, παρέστη ἤδη φανερὸν εἰς τὴν μνήμην της· οὕτως ἀπότομος ἐψιθύρισε τὰς λέξεις ταύτας — «Ἡ μήτηρ τοῦ Ὅλαφ!»

Ἡ φωνὴ ἥτις ἀπεκρίθη αὐτῇ δὲν ἦτο ἀνθρωπίνη.

Ἡ Ἑρμελίνδη ἐνόμιζεν ὅτι ἀποθανοῦσα καὶ αὐτὴ συνδιητᾶτο μετὰ τῶν ψυχῶν τῶν πνευμάτων· ἐνόησε δ' ὅτι τὸ ὡραῖον αὐτὸ ἄνθος τῆς Μεσημβρίας, ἅτε μὴ βαλὸν τὰς ῥίζας ἐν τόπῳ γονίμῳ καὶ τερπνῷ, τοῦθ' ὅπερ ἤθελε καταστήσῃ αὐτὸ ἱκανὸν, ἵνα ζήσῃ ὑπὸ τὸν Οὐρανὸν τοῦ Βορρᾶ, ἐμαράνθη! Τέλος τὸ φάντασμα πλησιάσαν τῇ Ἑρμελίνδῃ, εἶπεν εἰς τὸ οὖς αὐτῆς, ὅτι διὰ τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν Ὅλαφ, ἠδύνατο νὰ ὑπερβῇ πάντα τὰ ἐμπόδια, διότι ὁ ἔρως εἶναι ἰσχυρότερος τοῦ θανάτου.

Οὕτω κατ' ὄναρ συνδιαλεγομένη ἡ Ἑρμελίνδη μετὰ τοῦ πνεύματος, ὅπερ ἡ μητρικὴ φιλοστοργία μετήγαγεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἠτένιζεν ἀφ' ἑτέρου καὶ εἰς τὸ μέλλον διὰ πλείονος πίστεως, ὅλως δ' ἰσχυρὰν ἠσθάνετο ἑαυτήν.

— Ἀγαπῶ, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν· δύναμαι, λοιπὸν, πάντα νὰ καταδαμάσω . . . Ἀγαπῶ, οὐδὲν λοιπὸν μοῦ εἶναι ἀκατόρθωτον!

Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ λογισμοὶ, οἵτινες, ὡς ἀκτὶς τοῦ ἡλίου ἐθέρμαναν τὴν παγωμένην καρδίαν τῆς νεάνιδος. Τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην, ἄγγελος παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀποσταλεὶς, ἦλθεν ἵνα μεταβάλῃ τὴν ὑπερήφανον αὐτῆς ἀπόφασιν εἰς δέησιν ταπεινήν.

— Ναὶ, τὰ πάντα, ὦ Θεέ μου, δύναμαι νὰ κατορθώσω τῇ σῇ βοηθείᾳ, ἀνέκραξε.

Τότε ἡ ὠχρὰ τῆς Κλοτίλδης σκιὰ ἐφάνη αἰσθανομένη μεγάλην χαρὰν, τὴν ἄκραν αὐτῆς φιλοστοργίαν καταδεικνύουσαν! Εἶτα πλησίον τοῦ Οὐρανίου αὐτοῦ ὄντος ὂν ἐπεφάνη ἕτερόν τι ὄν, τοῦ ὁποίου τὸ βλέμμα ἦν, οἷον ἀπαντᾷ τις εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς μόνον τοὺς τὴν Θείαν μεγαλειότητα ἰδόντας. Καὶ δὲν εἶχον μὲν ἔτι ἐξαλειφθῇ τὰ ἴχνη τοῦ θανάτου ἀπὸ τοῦ δευτέρου τούτου φαντάσματος, μειδίαμα ὅμως οὐράνιον εἶχε μεταβάλει τὸν γήϊνον αὐτὸν χοῦν εἰς ἀκτινοβόλον ὄν, τὴν Οὐλρίκην, δηλονότι, τὴν ὁποίαν παραυτίκα ἀνεγνώρισεν ἡ Ἑρμελίνδη.

Αἱ δύο μητέρες κύψασαι ἐπὶ τῆς κοιμωμένης νεάνιδος, ἠσπάσθησαν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ μετώπου, μεθ' ὃ ἐγένοντο ἄφαντοι.

Ἤδη, ὦ Βορρᾶ, σύριζε καὶ πάλιν, ἐπὶ τῶν πτερύγων σου ἀνυψώθησαν οἱ ἄγγελοι τοῦ Οὐρανοῦ . . . ! Ἂς ἀκουσθῇ καὶ πάλιν ἡ μεγάλη σου βοή! Ἀλλ' ἡ φωνὴ αὕτη, ὡς ὕμνος πάνδημος, καθ' ὅλας τὰς χιονώδεις χώρας, ἂς ἀντιχήσῃ! Ἂς διαχυθῇ μακρὰν ἡ οὐρανία αὐτῆς μελῳδία, ἵνα ἐξυμνήσῃ τὸν ἁγνὸν ἔρωτα, τὴν οὐσίαν του, τὴν δύναμίν του, τὴν ἁγιότητά του, καὶ τὰς μακρὰς αὐτοῦ ἀγωνίας, διότι ὁ ἔρως οὗτος ἐστὶν αὐτὸς ὁ Θεός . . . .

VII.

Ἐντεῦθεν τῆς παραλίας, παρ' ἣν ἡ γενεὰ τῶν Ὑαλμάρων οἰκεῖ, ὑψηλόν τι ὄρος ὑψοῦται· δάση πυκνὰ ἐλατῶν εἰς τοὺς πρόποδας αὐτοῦ ἐκτείνονται, μικρὸν δ' ἄνω σωρὸς λευκοφαίων βράχων ἵσταται, καὶ ὑψηλότερον ἔτι, ἐπὶ τῶν κορυφῶν, τῶν αἰωνίων χιόνων ἡ χώρα. Ἐν τῷ ὑψηλῷ καὶ ἐρήμῳ αὐτῷ τόπῳ ἐνοικεῖ ὁ ὠχρὸς θάνατος, ὑπεράνωθεν δὲ λάμπουσιν οἱ ἀστέρες, τὴν πένθιμον ταύτην ἐρημίαν φωτίζοντες. Ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ὄρους ἐκτείνεται εὐρεῖα πεδιάς, ὅσον οὐδὲ σμικρόν τι ἴχνος δένδρου ὑπάρχει.

Οὐδὲν νέφος καλύπτει τὸν λευκόφαιον καὶ ἔρημον οὐρανόν. Γῆ τε καὶ οὐρανὸς ἐκπλήσσονται ἐπὶ τῇ ῥικαλέᾳ αὐτῶν σιγῇ. Ἐν τῷ διαμέσῳ δ' ἀπείρῳ τούτῳ διαστήματι πνέει ὁ ἄνεμος σιωπηρὸς καὶ αὐτὸς, διότι οὐδὲν ἐμπόδιον ἀναχαιτίζει αὐτόν. Οὐδὲν ὂν ἐνοικεῖ ἐν ταῖς χώραις ταύταις, ἀλλ' ὅμως ἐπὶ τῆς χιόνος διακρίνονται ἴχνη βήματος. Ἀλαζὸν πλάσμα ἐτόλμησε νὰ καταφρονήσῃ τῆς τρομερᾶς

ταύτης ἐρημίας. Δι' ἀδαμάστου θελήσεως πεπροικισμένη ἡ Οὔλβα, διαπερᾷ, ἄνευ ὁδηγοῦ, βράχους καὶ δάση, ἵνα συμβουλευθῇ τὸ μόνον ὄν, ὅπερ κατοικεῖ ἐν τῇ πενθίμῳ ταύτῃ χώρᾳ, τὴν ἱέρειαν τῶν Nornir.

Ἡ Σβένσκη, ἥτις κατῴκει ἐν τῷ μέσῳ τῆς χιόνος, οὐδεμίαν ἐλάμβανε τροφὴν, κατὰ τὴν δημώδη παράδοσιν. Δύο δὲ θηρευταὶ ἄρκτων περιπλανηθέντες ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἀφηγοῦντο ὅτι εἶχον ἴδει αὐτὴν ἐν τῇ κοιλάδι, παιδίον ἔτι οὖσαν, διάγουσαν ζωὴν ὄντος ὅλως ὑπερφυσικοῦ.

Ἐν τούτοις εἶναι βέβαιον, ὅτι, ὅταν ἡ Οὔλβα ἔστη ἐνώπιον τῆς νεαρᾶς ἱερείας, ἡ θεα αὐτῆς οὐδόλως διέψευδε τὴν περὶ τῆς γενεᾶς της κυκλοφοροῦσαν φήμην. Ὑπῆρχεν, ἀληθῶς, παράδοξός τις ἁρμονία μεταξὺ τοῦ προσώπου της καὶ τῶν περιστοιχούντων αὐτὴν ἀντικειμένων. Ἤθελε δ' εἴπῃ τις ὅτι ἐν τῷ σώματι αὐτῷ, τῷ λευκῷ, ὡς μάρμαρον, οὐδὲ αἷμα τὸ παράπαν ἔῤῥεεν. Ἀλλὰ καὶ ἡ σμικρὰ μὲν, πλὴν ἀφελὴς ὡραιότης αὐτῆς, εἶχε τι τὸ πένθιμον καὶ μεγαλοπρεπές. Καὶ ξανθὴ μὲν κόμη ἐκάλυπτε τοὺς ὤμους της, τὰ δ' ἐνδύματά της ἐκυμάτιζον περὶ αὐτὴν, ὡς αἱ τολύπαι τῆς πιπτούσης χιόνος.

Ἡ Οὔλβα προσπεσοῦσα εἰς τοὺς πόδας τῆς Σβένσκης, ἐθεώρει αὐτὴν, βλέμματι, ἐν ᾧ παράδοξος ἅμα στοργὴ καὶ ὑπερφυσικὸς θαυμασμὸς ἐνυπῆρχεν. Ἐπὶ πολὺ συνδιελέχθησαν πρὸς ἀλλήλας ἥ τε ἔνθερμος τοῦ Ὅλαφ τροφὸς καὶ ἡ πραεῖα νεᾶνις, τῆς ὁποίας ἦλθε νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν βοήθειαν. Ἡ ὁμιλία δ' αὐτῶν πᾶσα περιεστράφη περὶ τὴν νέαν θρησκείαν, ἥτις, ἀφ' ὅτου ἡ ξένη κατῴκησεν ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Ὅλαφ, ἠπείλει, ὅτι θὰ βάλῃ ῥίζας ἐπὶ τῆς χώρας τοῦ Ὀδίνου.

— Οὐαὶ ἡμῖν! ἀνέκραξεν ἡ Οὔλβα, θλιβερῶς, οὐαὶ ἡμῖν! ἤδη τὸ τέρας ἐπάτησε τὸν οὐδὸν τοῦ μεγάρου τοῦ Ὅλαφ, ὁ δ' Οὐϊκίγκος, ἀποκαμὼν ὑπὸ τῶν μαχῶν, ἀρέσκεται εἰς τὴν ὀκνηρίαν, παρέχων εὐμενῆ ὦτα εἰς τὰς γελοίας διηγήσεις τῆς ἀπίστου Ἑρμελίνδης. Ἤδη τὰ ποτήρια τοῦ ὑδρομέλιτος καὶ τὰ φαγητὰ, τὰ ὁποῖα μόνον ὁ Ὀδῖνος ἐπιτρέπει, κεῖνται εἰς τὴν διάθεσιν ποταπῶν ἐπαιτῶν, εἰς τοὺς ὁποίους, οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν, ἤθελον ἐπιτρέψῃ οἱ πρόγονοι ἡμῶν, νὰ μολύνωσι τὴν πατρίδα! Ὁ Ὅλαφ, τὸ τέκνον ὅπερ ἔθρεψα διὰ τοῦ γάλακτός μου, ἀκούει πλείστας βλασφημίας: ὅτι οἱ θεοὶ τῶν πατέρων του εἶναι ψευδεῖς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἀλλ' ὅμως αἱ ἀποτρόπαιοι αὗται βλασφημίαι, ἐπειδὴ ἐξέρχονται τῶν χειλέων τῆς συζύγου του, οὐδόλως διεγείρουσι τὴν ὀργὴν του! Ὦ Ἱέρεια τῶν Nornir, θεῶν θύγατερ, ἐγώ! ἐγὼ σὲ ἀνέθρεψα ὡς θνητὸν πλάσμα, μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐγένου ἡ ἱερὰ παρθένος τὴν ὁποίαν ὀφείλω νὰ σέβωμαι . . . Ὦ Ἱέρεια, βοήθει με διὰ τῶν συμβουλῶν σου! Πῶς θὰ δυνηθῶμεν νὰ σβέσωμεν ὑπὸ τοὺς πόδας μας τὸ τρομερὸν πῦρ, τὸ βόσκον βαθμηδὸν καὶ κατ'ὀλίγον ἐπὶ τῆς πατρίδος ἡμῶν;

Ἡ Σβένσκη ἔστρεψε τὸ πρόσωπον πρὸς τὴν ἀνατολὴν ὅπου, διὰ μέσου τοῦ ζοφεροῦ σκότους, ἤρξαντο διαλάμπουσαι αἱ πρῶται λάμψεις τῆς Βορρείου Ἠοῦς. Εἶτα εἶπεν.

— Ἀκολούθει με! — καὶ ἤρξατο διαπερῶσα τὰς χιόνας, ὡς πτηνὸν, ὅπερ διασχίζει τὸν ἀέρα.

Ἐπὶ τέλους, ἡ Οὔλβα καὶ ἡ ὁδηγὸς ἀφίκοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ἐφ' ἧς τρεῖς σκόλοπες ἦσαν ἐμπεπηγμένοι, ὡσανεὶ τὸ ἔσχατον ὅριον τοῦ ὁρατοῦ κόσμου κατεδείκνυον, ἐπέκεινα δὲ οὐδὲν ὑπῆρχε.

Κατὰ σύμβολον, τῇ Σκανδιναυϊκῇ θρησκείᾳ ἴδιον, εἶχον ἐμπήξει τρεῖς γιγαντιαίους σκόλοπας, τὰς τρεῖς Nornir ἤτοι τὰς τρεῖς Μοίρας παριστῶντας, τὴν Udr (τὸ παρελθὸν) τὴν Verthandi (τὸ παρὸν) καὶ τὴν Skulld (τὸ μέλλον).

Καὶ οἱ τρεῖς δ' ἀνυψοῦντο γυμνοὶ, κεκαλυμμένοι μόνον ὑπὸ χιονώδους τινος καλύμματος, ὅπερ οὐδὲν ὂν ἀνθρώπινον ἠδυνήθη ἄχρι τοῦδε νὰ ἀνυψώσῃ. Οὕτω δ' ἡ τῶν περιοίκων φαντασία γυναικῶν σώματα ἐνόμιζεν ὅτι διορᾷ.

Οὐδόλως λοιπὸν παράδοξον, ὅτι εἰς τὰ εἴδη ταῦτα τῶν συμβόλων, τὰ μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς τεθειμένα, οἱ τοῦ Ὀδίνου ὀπαδοὶ διετείνοντο, ὅτι ἔβλεπον τὰς Βουλὰς τῶν Θεοτήτων, αἵτινες προΐστανται τῶν Μοιρῶν τῶν ἀνθρώπων, μέχρις οὗ, ὅπως ἐν πάσαις ταῖς συμβολικαῖς θρησκείαις συμβαίνει, ὅ τε μῦθος καὶ ὁ ἐξωτερικὸς τύπος συγχωνευθῶσι.

Τότε ἡ Σβένσκη ἀνύψωσε τὴν φωνὴν, ἥτις ὡς σάλπιγγος ἦχος ἀντήχησεν εἰς τὸν ἤρεμον καὶ παγερὸν αἰθέρα.

— Ἓν πνεῦμα δι' ἀνηκούστου πεπροικισμένου δυνάμεως πλανᾶται ἐπὶ τῆς χώρας τοῦ Ὀδίνου. Ὁ ἱερεὺς τρέμει πρὸ τοῦ βωμοῦ, παράλυτοι μένουσι τῶν πολεμιστῶν αἱ χεῖρες. Ὦ Skulld! σὺ ἡ ἐτάζουσα τὸ μέλλον, ἀποκρίθητι, τὸ πνεῦμα τοῦτο θὰ καλύψῃ ἄρά γε διὰ τοῦ σκότους, τοὺς βωμοὺς τῶν Θεῶν καὶ τοὺς πάφους τῶν πατέρων ἡμῶν; . . . .

Ἀλλὰ τὸ πᾶν ἐσιώπα.

Ἡ Σβένσκη προσέπεσε τότε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ εἶπε τῇ Οὔλβῃ —

— Μάτην ἀπὸ τοῦ Βορρᾶ μέχρι τοῦ Νότου, ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς μέχρι τῆς Δύσεως, μεταξὺ τῆς Γῆς καὶ τοῦ Οὐρανοῦ, ἐξαπλοῦνται αἱ κλωσταὶ, τὰς ὁποίας ὕφαναν αἱ Νορνίρ. Διαφεύγουσι τῶν βλεμμάτων ἡμῶν, καὶ ὅμως μᾶς περιβάλλουσι· βαδίζομεν ὑψαύχενες, ἀλλ' αὐταὶ ἐν τούτοις ὁδηγοῦσιν ἡμᾶς· τὰ πνεύματα ἡμῶν ἔχουσι βούλησιν, πλὴν αὐταὶ ἐθύνουσι ταῦτα. Ἄκουε πάντοτε τὰς συμβουλάς μου, καίπερ μὴ ἀπὸ Θείας τινὸς πηγῆς ἀποῤῥεούσας, ἀλλ' ἀπὸ ἁπλοῦ στόματος γυναικός.

— Ὦ! ναὶ ἀκούω αὐτὰς, εἶπεν ἡ Οὔλβα, κατ' αὐτὰς δὲ πᾶν βῆμα τῆς ζωῆς μου θέλω ῥυθμίσῃ.

— Δύο πάθη παρασύρουσι τοὺς ἀνθρώπους, ἡ φιλοδοξία καὶ ὁ ἔρως· τὸ πρῶτον τούτων εἶναι τὸ ἰσχυρότατον· ἐξαιρετικῶς μόνον μὴ δυνάμενον νὰ καταβάλῃ ἁγνάς τινας καὶ εὐγενεῖς φύσεις, αἵτινες τῷ οὐρανῷ μᾶλλον ἢ τῇ γῇ ἀνήκουσιν. Εἴθε ἡ σάλπιγξ τοῦ πολέμου νὰ ἐξεγείρῃ τοῦ ληθάργου τὸν νεαρὸν Οὐϊκιγκον. Εἴθε ἡ ῥομφαία αὐτοῦ νὰ ἐμβαφῇ καὶ πάλιν ἐν τῷ αἵματι τοῦ πεδίου τῶν μαχῶν! οὕτω καὶ μόνον θὰ ἐξιλεωθῇ ὁ Ὀδῖνος! Αἱ ἐπευφημίαι νικητοῦ στρατοῦ θὰ ἐπενέγκωσι τῷ Ὑάλῳ τὴν λήθην τῶν ὀλεθρίων τῆς συζύγου του συνομιλιῶν, καὶ θὰ ἴδωμεν τὸν Ὑαλμάρον ἐπανερχόμενον καὶ αὖθις εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων του!

Ἐν τούτοις φήμη σπουδαία περιεφέρετο περὶ τὴν αὐλὴν τοῦ Ὅλαφ. Ἐβεβαίου δ' ὅτι ὁ βασιλεὺς τοῦ Ὑψαλ ἡτοιμάζετο νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ, τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον φέρων. Ἀλλὰ πόθεν ἡ εἴδησις αὕτη; Ὁ νεαρὸς Οὐϊκίγκος ὑποχείριος ὢν τῇ συζύγῳ του, τῆς ὁποίας τὸ ἱλαρὸν μειδίαμα ἐμαλάκυνεν ἤδη τὸν αὐστηρὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα, ἠγνόει τὴν πηγὴν τῆς εἰδήσεως ταύτης. Ἡ Οὔλβα τὴν αὐτὴν πάντοτε πορείαν ἀκολουθοῦσα, ἐν καιρῷ τῷ δέοντι μεταξὺ τοῦ Ὅλαφ καὶ τῆς συζύγου του παρενέβαινεν. Οὐκ ὀλίγον δ' ἐδυσανασχέτει ὁ Ὅλαφ βλέπων προσηλούμενον ἐπ' αὐτοῦ τὸ εἰρωνικὸν καὶ περιφρονητικὸν βλέμμα τῆς γραίας τροφοῦ, ἥτις, ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἔτι αὐτοῦ ἡλικίας, δὲν ἔπαυεν ἀνθισταμένη εἰς τὰς ὀρέξεις του καὶ ἐπιθυμίας· ἔστι δ' ὅτε παρὰ τοὺς μελιῤῥύτους τῆς Οὔλβας λόγους, ὁ νεαρὸς Οὐϊκίγκος ἔῤῥιπτεν ἐπ' αὐτῆς ὀξέα τινὰ βλέμματα, τῶν ὁποίων τὴν πληγὴν προσεποιεῖτο αὕτη ὅτι δὲν ᾐσθάνετο.

Τοῦ ἔαρος ἀρξαμένου, ὁ Ὅλαφ ᾐσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν βίον τῶν πραξικοπημάτων καὶ τῶν αἱματωδῶν ἀγώνων. Καὶ ἠδύνατο μὲν νὰ προλάβῃ τὸν βασιλέα τοῦ Ὑψαλ, καὶ δι' αἰφνιδίας τινος προσβολῆς ἀπαντήσῃ αὐτὸν, ἀλλ' ἡ θλῖψις τῆς Ἑρμελίνδης ἐκώλυσεν αὐτὸν ἐπὶ σμικρόν. Ἐπὶ τέλους, καίτοι αὕτη δὲν ἔπαυεν ἱκετεύουσα τὸν σύζυγον νὰ παραιτηθῇ πολέμου ἀδίκου, ὁ Οὐϊκίγκος ἀπεφάσισεν οὐδὲν ἧττον νὰ ἐκστρατεύσῃ. Ἀπέπλευσε λοιπὸν ὑπὸ ἀπειραρίθμων πλοίων συνοδευόμενος· ἡ δ' Ἑρμελίνδη ᾐσθάνθη πάσας τὰς λύπας τοῦ πρώτου χωρισμοῦ, θλιβεροῦ ἅμα καὶ πικροτάτου, διότι δὲν ἀπεχωρίζοντο δύο ψυχαὶ διὰ τῆς αὐτῆς πίστεως καὶ τοῦ αὐτοῦ ἔρωτος ἐσαεὶ ἡνωμέναι, ἀλλὰ δύο ὄντα, χριστιανὴ δηλαδὴ γυνὴ καὶ εἰδωλολάτρης ἀνὴρ, καθ' ὃν ὁ γάμος οὐδένα ἱερὸν δεσμὸν εἶχε, δύο ὄντα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὀλίγαι μόνον ἑβδομάδες ἤρκουν, ἵνα μυρία ἐμπάδια παρεμβάλωσιν. Οὕτως, ὅταν ἡ Ἑρμελίνδη εἶδε τὸ πλοῖον τοῦ συζύγου της γενόμενον ἀφανὲς, ὡς σημεῖόν τι, ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος, ἐνόμισεν ὅτι τὸ ὄνειρον, δι' οὗ διεπαιδαγωγεῖτο, πιστεύουσα ἐπὶ τῆς πιστῆς τοῦ Ὅλαφ ἀγάπης, ἔμελλε νὰ ἀφανισθῇ, καὶ ὅτι τὸ φορτίον τῆς ἐγκαταλείψεως δι' ὅλου τοῦ βάρους ἤθελε καταβαρύνῃ αὐτήν!

Ἀθλία καρδία γυναικὸς, ἥτις ἱκανὰ μὲν δωρῆσαι ὀλίγα δ' ἀπαιτῇς, ὁποία λοιπὸν ἔσται ἡ ἀμοιβή σου; Ἀ! ἀπήλαυσα ἤδη μέρος τῆς ἀμοιβῆς ταύτης, διότι, κατὰ σὲ, ὁ ἔρως εἶναι σχεδὸν ἡ εὐδαιμονία! Βάδιζε λοιπὸν θαῤῥαλέα ἀκολουθοῦσα πάντοτε τὴν φωνὴν, ἥτις θὰ σὲ ὁδηγήσῃ ἀλανθάστως εἰς αὐτὸ τὸ τέλος.

Τὸ πλοῖον τοῦ Οὐϊκίγκου ἐπανῆλθεν ἐν θριάμβῳ, βρίθον λείας. Ἡ δ' Ἑρμελίνδη ἐπανευρεθεῖσα ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ Ὅλαφ, ἐπελάθετο πάντων, πλὴν τῆς καλῆς Τύχης, ἥτις ἐπανέφερεν αὐτόν!

Ἐκάθησε δὲ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ τῆς τιμῆς αἰθούσῃ, ἔνθα ἔμελλε νὰ διανείμῃ τὴν λείαν, καὶ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς τύχης τῶν αἰχμαλώτων.

Τὸ θέαμα τοῦτο μεγίστην ἐπήνεγκε λύπην τῇ νεάνιδι, ἥτις ἄλλως τε καὶ πρὶν οὐκ ὀλίγον ἦτο τεταραγμένη, προσεπάθησεν ὅμως, ἵνα ὡς οἷόν τε τηρήσῃ τὴν θέσιν τῆς συζύγου εὐγενοῦς Σκανδιναυοῦ Ἰαλμάρου.

Ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις εὑρίσκετό τις, ὅστις, ὀπίσω τῶν ἄλλων ἱστάμενος, εἶχε προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς Ἑρμελίνδης. Τὰς κνήμας αὐτοῦ, ἰσχνὰς καὶ ἀδυνάτους, περιέσφιγγον ἀλύσσεις σιδηραῖ, ἐπὶ δὲ τοῦ σώματός του διεκρίνοντο ἴχνη μακρῶν βασάνων, ἀλλ' ὅμως οἱ ὀφθαλμοί του, ἔστιν ὅτε, ἐσπινθηροβόλουν, ὅπερ λίαν ἀντέβαινε πρὸς τὸ γεγηρακὸς αὐτοῦ ἐξωτερικόν!

Τῶν αἰχμαλώτων, πλὴν τοῦ ἀλυσσοδέτου γέροντος, διανεμηθέντων, ὁ Ὅλαφ ἀπετάθη πρὸς αὐτὸν φαιδρὸς τὸ ἦθος.

Ἡ δ' Ἑρμελίνδη ἀνήσυχος περὶ τῆς ἀποφάσεως, ἣν ἔμελλε νὰ ἀπαγγείλῃ ὁ ἀνήρ, εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τοῦ Ἰάρλου, ὅτε οἱ ἑξῆς λόγοι, ἐξελθόντες τοῦ στόματος τοῦ αἰχμαλώτου, προσείλκησαν τὴν προσοχὴν τῆς εὐγενοῦς δεσποίνης.

— Ἐπιθυμεῖς νὰ μάθῃς τὸ ὄνομά μου, υἱὲ τοῦ Ἰαλμάρου; Ἀλλ' ἡ σύζυγός σου θὰ γνωρίζῃ αὐτὸ βεβαίως, ἐὰν ἀναμιμνήσκηται ἔτι τῆς πατρίδος της καὶ τῆς γλώσσης· Ἑρμελίνδη, τόσῳ λοιπὸν ὑπερήφανος ἐγένου, ὥστε δὲν θέλεις πλέον νὰ ἀναγνωρίσῃς τὸν Ἀνσγάριον;

Τρέμουσα, τοῦτο μὲν ὑπὸ φόβου, τοῦτο δὲ καὶ ὑπὸ χαρᾶς, ἡ Ἑρμελίνδη ἐρρίφθη πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ ἠθέλησε νὰ προσπέσῃ εἰς τοὺς πόδας του, ἀλλ' ὁ Ὅλαφ ἐμπόδισεν αὐτήν.

— Τέκνον, τί σοὶ ἐνδιαφέρει ὁ βάνασος αὐτὸς ἐπαίτης; Ἀησμονεῖς λοιπὸν τίς εἶσαι;

Τὴν καρδίαν περίλυπον ἔχουσα ἡ Ἑρμελίνδη, ἅμα δὲ καὶ φοβουμένη, μὴ τὸν μὲν σύζυγον δυσαρεστήσῃ, αὐτὴ δ' ἐν τῇ ὁδῷ ἣν ἠκολούθει ἀναχαιτισθῇ καὶ πάλιν, ὑπεχώρησε καὶ ἔκρυψεν ἐντὸς τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπόν της, ἵνα οὕτως ἀποφύγῃ τὰ βλέμματα τοῦ ἱερέως.

— Τί συμβαίνει λοιπόν; ἠρώτησεν ὁ Ἀνσγάριος· μήπως ἀπηρνήθης τὴν θρησκείαν σου; Τότε, ἡ κατάρα τοῦ Οὐρανοῦ ἂς . . . . . .

Μόλις οἱ τρομεροὶ αὐτοὶ λόγοι ἔμελλον νὰ ἐξέλθωσι τοῦ στόματός του, καὶ ὁ Ἀνσγάριος παρετήρησε τὸ ἱκετευτικὸν βλέμμα τῆς Ἑρμελίνδης, τῆς ὁποίας αἱ χεῖρες ἔσφιγγον τὸν ζαυρὸν τῆς Οὐλρίκης.

— Ὁ Θεὸς μόνος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ σὲ κρίνῃ, εἶπεν ὁ Ἀνσγάριος σιγηλῇ τῇ φωνῇ, τῇ τερπνῇ τῆς πατρίδος του γλώσσῃ χρώμενος! Ὦ ἀγαπητή μου κόρη, πῶς ἐτόλμησα νὰ ἀπαγγείλω κατὰ σοῦ τὸ ἀνάθεμα; Ὦ! τῶν εὐλογιῶν μόνον, εἰμὶ βέβαιος, εἶσαι ἀξία, ὦ τέκνον, ὑπὲρ οὗ ἱκανὰς δεήσεις ἀπέτεινα πρὸς τὸν Ὕψιστον.

Οἱ μειλίχιοι αὐτοὶ λόγοι, ἡ πάτριος αὕτη διάλεκτος, ἥτις πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχεν ἠχήσει εἰς τὸ οὖς τῆς Ἑρμελίνδης, συνεκίνησε τὴν καρδίαν της καὶ ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ προσπέσῃ εἰς τοὺς πόδας τοῦ μοναχοῦ.

Ὁ Ὅλαφ παρετήρησεν αὐτὴν ἐκπεπληγμένος, ἅμα δὲ καὶ παρωργισμένος.

— Ὦ! συγχώρησόν με, ἀνεφώνησε τότε ἡ Ἑρμελίνδη δακρύουσα, συγχώρησόν με, ἀγαπητέ μοι Ὅλαφ! Ἡ γλῶσσα, τὴν ὁποίαν λαλεῖ ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἶναι ἡ τῆς πατρίδος μου· δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀκούσω αὐτὴν χωρὶς νὰ κλαύσω!

— Τὸ γνωρίζω, ἀπεκρίθη ὁ Ὅλαφ ψυχρῶς· ἀλλ' ἁρμόζει νὰ ῥέωσι τὰ δάκρυά σου ἐνώπιον τόσων προσώπων; Αἰχμάλωτε ἀποχώρησον παραυτίκα!

Ἅμα ἀπῆλθεν ὁ Ἀνσγάριος, ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Οὐϊκίγκου ἀκολουθούμενος, ἐξῆλθε καὶ ὁ Ὅλαφ τῆς αἰθούσης, χωρὶς οὐδὲν συμπαθείας δεῖγμα νὰ ἀποδείξῃ τῇ τεταραγμένῃ συζύγῳ του.

— Ὦ πολυεύσπλαγχνε μῆτερ, ἀνέκραξε τότε ἡ Ἑρμελίνδη· μάτην ἄρα σὲ καθικέτευσα τοσάκις ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ συζύγου μου; Ἡ ἡμέρα αὕτη θὰ ἦναι δι' ἐμὲ ἡμέρα πικρίας καὶ θλίψεως. Μοὶ εἶναι λοιπὸν πεπρωμένον νὰ ἴδω φονευμένον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου τὸν Ἀνσγάριον, τῇ διαταγῇ τοῦ Ὅλαφ; Ὦ παρήγορε Παρθένε, βοήθησόν με, φώτισόν με, εἶμαι ἀδύνατος, τὰ πάντα περὶ ἐμὲ εἰσὶ σκοτεινά!

Ὑπόμενε ἔτι, ὦ γύναι, ἱκανὰς δοκιμασίας σκληρὰς ἄχρι τοῦδε ὑποστᾶσα! ὑπόμενε καὶ δέου! Ἴσως τὴν ἑσπέραν ταύτην λάμψῃ τέλος τὸ φῶς . . . . !

Ὁ Ὅλαφ ἐκάθητο τὴν ἑσπέραν ταύτην παρὰ τὴν μεγάλην ἑστίαν τῆς μεγάλης αἰθούσης, πλεῖστα ὅσα ἀναλογιζόμενος, ὅτε αἴφνης ἡ φωνὴ τῆς Οὔλβης τοιάδε εἶπεν εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ.

— Αἴ! ὁ Ἰάρλος κοιμᾶται ἐδῶ, ἐνῷ ἡ σύζυγός του διατάττει καὶ ἀνοίγονται αἱ θύραι τῶν δεσμωτηρίων; Διὰ τί λοιπὸν ὁ αὐθέντης μου ἐκστρατεύει καὶ συλλαμβάνει αἰχμαλώτους, διὰ νὰ ἐλευθερώνῃ αὐτοὺς ὕστερον ἡ σύζυγός του;

Ὁ Ὅλαφ, ὡσεὶ ἀπὸ ὕπνου ἐγειρόμενος, εἶπε θυμοειδῶς.

— Σιώπα, Οὔλβα, σιώπα! γνωρίζεις ὅτι ἡ κυρία σου κοιμᾶται, τὴν στιγμὴν ταύτην, ἐν τῷ κοιτῶνι της;

— Αὐθέντα μου, κανεὶς δὲν εἶναι εἰς τὸν κοιτῶνα· ἀκολούθει με, καὶ θὰ πεισθῇς ἅμα ἴδῃς διὰ τῶν ἰδίων σου ὀφθαλμῶν.

Ἀφοῦ εἶπε ταῦτα ἡ τροφὸς, πεποιθυῖα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν, ὡδήγησε τὸν Ὅλαφ εἰς τὸν κενὸν κοιτῶνα τῆς Ἑρμελίνδης.

— Αἴ! ὡραία μὰ τὴν ἀλήθειαν ὑποδοχὴ ἔγεινεν εἰς τὸν σύζυγον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπανόδου του ἀπὸ τοῦ πολέμου, εἶπε τὸ ἄπιστον πλάσμα. Ἄ, πίστευσόν με, ὅ,τι εἶδον δὲν ἦτο φάντασμα, ἀλλὰ πράγματι ἀνθρώπινον ὂν λύχνον φέρον, καὶ διεισδύον εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἐν ᾧ περιμένει αὐτὴν ὁ εὐνοούμενός της, ὁ ἀπὸ τῆς Μεσημβρίας αἰχμάλωτος!

— Σιώπα, γύναι, εἶπεν ἡ βαρεῖα τοῦ Ὅλαφ φωνή! Μὴ ἀπαγγείλῃς λέξιν κατὰ τῆς γυναικός μου τῆς τόσον ἁγνῆς καὶ ἁγίας, διότι ἄλλως δι' αὐτῆς μου ταύτης τῆς χειρὸς παραυτίκα θὰ ἀποθάνῃς! Ὁ ἄνθρωπος, περὶ οὗ ὁμιλεῖς, εἶναι γέρων, ἱερεὺς τῆς θρησκείας τῆς Ἑρμελίνδης!

— Καὶ χωρὶς ἄλλο θὰ τῷ δώσῃς τὴν χάριν καὶ διὰ μεγάλων τιμῶν θὰ τὸν τιμήσῃς. Ὁ πατήρ σου λοιπὸν θὰ ἦναι ὁ τελευταῖος τῶν ἡρώων ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Ὀδίνου· σὺ δὲ, Ὅλαφ, θέλεις νὰ ψάλλῃς μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Οὐρανὸν τῶν Χριστιανῶν;

— Οὐδέποτε! οὐδέποτε! ἀνέκραξεν ὁ νέος Ἰάρλος. Ἄγωμεν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ἂς ἀποθάνῃ ὁ ἱερεύς.

(Ἀκολουθεῖ).

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΥΠΟ

Ι. Ε. ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΟΥ

φοιτητοῦ τῆς Νομικῆς.

(Συνέχεια. Ἴδε φυλ. ΙΖ'.)

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΠΕΡΙ ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

Ι

Προεισαγωγή.

Ἔπος, μέλος καὶ δρᾶμα, ἰδοὺ τὰ τρία εἴδη τῆς ποιήσεως· ἕκαστον τούτων εἰς διαφόρους ἀνεφάνη ἐποχάς.

Καὶ πρῶτον μὲν, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν βασιλειῶν, ἐποχῆς καθ' ἣν οἱ ἄνθρωποι ἐτέρποντο ἀκούοντες τὸν ῥαψῳδὸν, διηγούμενον ἐμμέτρως καὶ μεθ' ἁπλοϊκῆς ἀπαθείας καὶ γαλήνης παλαιὰς παραδόσεις καὶ ἀνδραγαθίας τῶν προπατόρων των, ἤκμασε τὸ ἔπος. Τὸ ἑλληνικὸν ἔπος εἶναι οἷον φωτογραφία τοῦ βίου καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἀρχαιοτάτων ἐκείνων χρόνων.

Μετὰ τοῦτο, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν δημοκρατιῶν, ἐν αἷς ἕκαστος μὲν ἄνθρωπος, μετὰ πολιτικοὺς κλονισμοὺς, θέλει νὰ ἐπιδεικνύῃ τὰς ὀρέξεις καὶ ὁρμάς του, οἱ δὲ ποιηταὶ ἐνθουσιῶντες ἐρευνῶσι τὰς ἐνδοτάτας ἴνας τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, παρήχθη τὸ μέλος.

Τὸ μέλος διαφέρει τοῦ ἔπους.

α'.) Κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν, διότι τὸ μὲν ἔπος ἀπαγγέλλεται καὶ δὲν ᾄδεται ὡς τὸ μέλος.

β'.) Κατὰ τὴν οὐσίαν, διότι τὸ μὲν ἔπος ἱστορεῖ, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, πράξεις ἢ παραδόσεις παλαιὰς, ἐν ᾧ τὸ μέλος διερμηνεύει τὰ αἰσθήματα τὰ ἤδη κατέχοντα τὴν καρδίαν τοῦ ποιητοῦ.

γ'.) Καθότι τὸ μὲν ἔπος εἶναι μακρὸν, τὸ δὲ μέλος σύντομον· καὶ

δ'.) Καθ' ὅτι τὸ μὲν ἐμβαθύνει εἰς τὰ διηγούμενα, ἐν ᾧ τὸ μέλος, ἵνα καὶ κατὰ Πίνδαρον εἴπωμεν «Δράττεται τᾶς ἄκρας κορυφᾶς.»

Τὸ μέλος εἰς δύω διαιρεῖται γένη. Εἰς τὴν *χορικὴν μελικὴν ποίησιν*, καὶ εἰς τὴν *τῶν Λεσβίων μελοποιῶν*. Καὶ ἡ μὲν πρώτη διακρίνεται τῆς δευτέρας, καθότι τὰ ποιήματα τῆς μὲν

ἤδοντο ὑπὸ χοροῦ [1]) ἐν ᾧ τῆς τῶν *Λεσβίων μελοποιῶν* ἤδοντο πρὸς λύραν ὑφ' ἑνὸς μόνου [2]).

Κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ μέλους ἀνεφάνη τὸ δρᾶμα!

Τὸ δρᾶμα εἶναι εἶδος ποιήσεως, παριστάνον τὰς πράξεις γιγνομένας ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς ἐκτελέσεως, ἐν ᾧ τὸ ἔπος διηγεῖται τὰς πράξεις ἀναμιμνῆσκον αὐτὰς εἰς τοὺς ἀκροατάς, ὡς πάλαι ποτὲ γενομένας.

Τὸ ἔπος πρὸς τὸ δρᾶμα ἔχει ὡς ἡ ἀκοὴ πρὸς τὴν ὅρασιν· διότι ὁ ἐποποιὸς ἐξ ἀκοῆς ἤκουσε τὰ πράγματα καὶ ὁ ἀκροατὴς διὰ τῆς ἀκοῆς λαμβάνει γνῶσιν τῶν γινομένων, ἐν ᾧ ὁ δραματικὸς ὑπονοεῖται παρὼν εἰς τὴν πρᾶξιν, τὴν ἀντελείφθη διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, ὁ δὲ θεατὴς βλέπει αὐτὴν γιγνομένην. Ὅσῳ, λοιπόν, καθαρώτερα καὶ ζωηρότερα εἶναι τὰ αἰσθήματα τῆς ὁράσεως τῶν τῆς ἀκοῆς, τοσούτῳ καὶ ἡ δραματικὴ ποίησις τῆς ἐπικῆς.

Τὸ δρᾶμα διαφέρει προσέτι τοῦ ἔπους κατὰ τὸ μάκρος, διότι ὁ ἐποποιὸς δύναται νὰ ἐπεκτανθῇ ὅσῳ θέλει πρὸς πλειοτέραν ἐξήγησιν τῶν ἐν τῷ ἔργῳ του, ἐν ᾧ ὁ δραματικὸς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ποιήσῃ ἔργον τοσούτῳ σύντομον, ὥστε νὰ διαρκέσῃ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ ὥρας τινας τῆς ἡμέρας.

Πρὸς τούτοις, ὁ ἐποποιὸς δύναται νὰ μεταφέρῃ τὸν ἀκροατήν του ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸν ἕτερον πόλον, ἐν ᾧ ὁ ἀρχαῖος δραματοποιὸς ὤφειλε νὰ διατηρῇ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν θεατῶν τὴν αὐτὴν σκηνήν, ἀπὸ τῶν προοιμίων μέχρι τῆς καταστροφῆς τοῦ δράματος· ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος τούτου ἐποίησεν ὁ Αἰσχύλος εἰς τὰς Εὐμενίδας, μεταγαγὼν τὴν σκηνὴν ἀπὸ Δελφοὺς εἰς Ἀθήνας. Ἔτι δ' ἀπαραίτητος ὅρος διὰ τὸν δραματοποιόν, ἤτο καὶ ἡ ἑνότης τῆς πράξεως, δι' ὅπερ ὁ ἐποποιὸς ἀφίετο πάντῃ ἐλεύθερος.

Τὸ δρᾶμα ἐγεννήθη ἐκ τῆς *μελικῆς χορικῆς* ποιήσεως.

II

ΠΕΡΙ ΧΟΡΟΥ.

Ἐξετάσωμεν ἤδη τὰ τοῦ χοροῦ·

Ὁ χορὸς κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ἦτο ὁ μόνος πυρὴν τῆς τραγῳδίας· τοῦτο βλέπομεν καὶ εἰς τὰ ἐπισωθέντα δράματα τοῦ Αἰσχύλου, ἐν οἷς τὸ πλεῖστον, καὶ οὐδὲν ἧττον τὸ κυριώτερον, κατέχουσι τὰ χορικὰ ἄσματα.

Πρὸ τοῦ Αἰσχύλου ὁ χορὸς συνέκειτο ἐκ πεντήκοντα προσώπων, ὁ Αἰσχύλος ὅμως ἠλάττωσε τὸν ἀριθμὸν τοῦτον, καὶ παρεδέχθη εἰς ἕκαστον τῆς τετραλογίας του δρᾶμα δώδεκα χορευτάς, ἤτοι τὸ ὅλον τεσσαράκοντα ὀκτώ. Ὁ δὲ Σοφοκλῆς, καταργήσας τὰς τετραλογίας, παρεδέχθη καὶ χορὸν ἐκ πεντεκαίδεκα προσώπων.

Ὁ χορὸς εἶναι τὸ ὡραιότατον, τὸ δυσκολώτατον, καὶ τὸ σπουδαιότατον μέρος τῆς τραγῳδίας· διότι ἐν αὐτῷ συγκεφαλαιοῦνται ἡ μουσικὴ, ἡ ποιητικὴ καὶ ἡ ὀρχηστικὴ τέχνη. Ὁ ποιητὴς σὺν τῷ *Ἄδειν* ἐδίδασκε τὸν χορὸν καὶ τὸ *Ὀρχεῖσθαι* [1]).

Τρία δὲ τὰ ἄσματα τοῦ χοροῦ.

α') ἡ στροφὴ — β') ἡ ἀντίστροφος — γ') ἡ ἐπῳδός. Καὶ τὰ μὲν δύω πρῶτα ἔχουσι τὰ αὐτὰ μέτρα καὶ τοὺς αὐτοὺς ῥυθμοὺς, τὸ δὲ τρίτον εἶναι ἰδιόμελον.

Φέρεται ὅτι εἰς ἕκαστον τῶν ἀσμάτων τούτων, ὁ χορὸς ἄλλως ἐκινεῖτο· ἕνεκα τούτου διάφοροι ἐγεννήθησαν γνῶμαι. Καί τις τούτων φρονεῖ ὅτι ψάλλων τὴν στροφὴν ὁ χορὸς, ἔβαινεν ὀρχούμενος ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ, εἰς τὴν ἀντίστροφον, πάλιν, εἰς δὲ τὴν ἐπῳδὸν, ἱστάμενος· ἑτέρα ὅτι τὴν μὲν στροφὴν ᾖδε τὸ ἓν ἡμιχόριον, τὴν ἀντίστροφον τὸ ἕτερον, τὴν δ' ἐπῳδὸν, ἅπας ὁ χορός· οἱ δὲ σοφώτεροι ὁμολογοῦσιν ὅτι οὐδὲν περὶ τούτου μέχρι σήμερον γνωστὸν ἐστί.

Φρονοῦμεν ὅτι οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἔχουσι δίκαιον, διότι καὶ ἡμεῖς οὐδαμοῦ ἠδυνήθημεν καθέκαστα περὶ τούτου νὰ εὕρωμεν.

Πρὸς καταρτισμὸν τοῦ χοροῦ, ἐξελέγετο ὁ *χορηγὸς*, ὀφείλων νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν λειτουργίαν τῆς *χορηγίας*. Διτταὶ δὲ αἱ λειτουργεῖαι.

α') αἱ συνήθεις ἢ αἱ ἐγκύκλιοι, καὶ

β') αἱ ἔκτακτοι.

Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἐλέγετο *ἐγκύκλιος*, διότι ἐγένετο ἐτησίως ἔν τισιν ἑορταῖς· ἡ δὲ, *ἔκτακτος* διότι ἐκτάκτως παρουσιάζετο ἡ ἀνάγκη αὐτῆς ὡς εἰς τὴν *τριηραρχίαν*.

Ὁ χορηγὸς ἐξελέγετο ὑπὸ τῆς φυλῆς αὐτοῦ.

(1) Εἰς αὐτὴν πρέπει νὰ ἀναχθῶσι καὶ οἱ ὕμνοι.
(2) Αὕτη ὁμοιάζει τῇ σημερινῇ λυρικῇ ποιήσει.

(1) Δι' ὃ καὶ οἱ Δραμ. ποιηταὶ χορο διδάσκαλοι ἐκαλοῦντο.

— Οὗτος εἶχε καθῆκον νὰ ἐξεύρῃ τὸν χορὸν, νὰ δαπανήσῃ διὰ πᾶν ὅ,τι ἀναγκαῖον αὐτοῦ, μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῆς διδασκαλίας, νὰ τῷ παράσχῃ τὰ πρὸς τὴν φωνὴν ὠφελιμώτερα ἐδέσματα, νὰ μισθοδοτῇ, καὶ νὰ ἔχῃ οἴκημα δι' αὐτὸν (τὸ καλούμενον χορηγεῖον)· τούτων πάντων ἡ δαπάνη συνεποσοῦτο εἰς δύω (2) τάλαντα ὡς ἔγγιστα.

Ἕνεκα τῆς τότε παιδεραστίας μετὰ μεγάλης δυσκολίας ἐδίδοντο πρὸς τὸν χορηγὸν οἱ νέοι. Οὐδεὶς ἐκ τῶν καὶ μόλις ἀποζώντων γονέων, ἐπέτρεπε τῷ υἱῷ του νὰ ἔλθῃ πρὸς τὸν χορηγόν· ἕνεκα τούτου ὁ Σόλων ἐνομοθέτησε «οὐδεὶς μὴ ὑπερβᾷ τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος νὰ ἐκλέγηται χορηγός»· ὁ νόμος οὗτος ὀλίγα μόνον ἔτη ἐφυλάχθη [1]).

Ἡ ὅλη τέλος ἐπιτυχία τοῦ δράματος ἐξήρτητο ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ χοροῦ, δι' ὃ καὶ μεγίστη προσοχὴ κατεβάλλετο ὡς πρὸς τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ.

Ὅταν ὁ χορὸς κατὰ τρεῖς εἰσήρχετο διὰ τῶν κάτω παρόδων εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἐλέγετο — *κατὰ ζυγὰ εἰσήεσαν* — ὅτε δὲ κατὰ πέντε — *κατὰ στοίχους*.

Ἡ πρώτη εἴσοδος τοῦ χοροῦ ἐλέγετο *πάροδος*, ἡ ἐξ ἀνάγκης τοῦ δράματος ἔξοδος, *μετάστασις*, ἡ μετὰ ταύτην εἴσοδος, *ἐπιπάροδος*, καὶ ἡ τελευταία ἔξοδος, *ἄφοδος*.

III

ΙΔΙΩΣ ΠΕΡΙ ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

Ὅροι τεχνικοί.

Δύω ἦσαν αἱ ἑορταὶ τοῦ Διονύσου, ἡ μὲν κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔαρος — ἡ εὐφρόσυνος — ἡ δὲ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ χειμῶνος — ἡ πένθιμος. — Ἐκ μὲν τῆς πρώτης ἐγεννήθη ἡ Κωμῳδία, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας ἡ Τραγῳδία.

Ὁ Θέσπις, ἀναβιβάσας, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω, τὸν πρῶτον ὑποκριτὴν, εἶναι ὁ πατὴρ τῆς τραγῳδίας, εἶναι ἤτοι ὁ πρῶτος τὸ τοιοῦτο εἶδος τῆς ποιήσεως ἐπινοήσας. Ἂν δὲ μεταγενέστεροι αὐτοῦ ἐκάλλυναν καὶ ἐβελτίωσαν, τοῦτο κατ' οὐδὲν δύναται νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν αὐτοῦ. Γνωστὸν ἤδη ἡμῖν πρὸς τούτοις, ὅτι ἀπὸ τοῦ Θέσπιδος μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Αἰσχύλου, ὁ χορὸς ἐξετέλει τὸ πλειότερον μέρος τῆς Τραγῳδίας· ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὅμως, ἐτέθη εἰς λόγον ἀντίστροφον πρὸς τοὺς ὑποκριτάς. Ὅσῳ ἤτοι ἐπληθύνοντο οἱ Ὑποκριταὶ, καὶ κατὰ συνέπειαν ηὔξανεν ὁ διάλογος, τοσούτῳ ἠλαττοῦτο τὸ ἄσμα· ἐπὶ τέλους δὲ ὁ χορὸς κατέλαβε τὴν θέσιν τῆς νῦν ὀρχήστρας [1]) ὡς καὶ ἐκ τῶν τελευταίων δραμάτων τοῦ Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου βλέπομεν.

Οὕτω λοιπὸν ἡ τραγῳδία, γεννηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θέσπιδος, ἀνετράφη καὶ ἐκαλλωπίσθη ὑπὸ τῶν τριῶν ἀπαραμίλλων ποιητῶν Αἰσχύλου, Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου.

Ἡ τραγῳδία, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης λέγει, ἔχει σκοπὸν νὰ κινήσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ θεατοῦ εἰς *ἔλεον* καὶ *φόβον*· ἅπαντα τὰ ἀρχαῖα δράματα δὲν ἀκολουθοῦσι κατὰ πόδας τὸν κανόνα τοῦτον, διότι ἄλλα μὲν εἶναι *ἐλεεινὰ* (ὡς ἡ Ἑκάβη) ἄλλα δὲ *φοβικὰ* (ὡς ὁ Προμηθεὺς τοῦ Αἰσχύλου) καὶ τινα εἶναι συγκεκραμένα (ὡς ἡ Μήδεια, ἕνεκα τῆς ὁποίας λίαν ἐδοξάσθη ὁ Εὐριπίδης.

Ἕκαστος τῶν τριῶν μεγάλων δραματικῶν ποιητῶν εἶναι δεινὸς εἰς τὸ εἶδος του. Ὁ Αἰσχύλος φοβερός· ὁ Εὐριπίδης, (ὃν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης παθητικώτατον ὀνομάζει) εἶναι παθητικὸς, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἐλεεινός· ὁ δὲ Σοφοκλῆς «δεινὸς ἠθογραφῆσαι.»

Παθητικὸν λοιπὸν δρᾶμα εἶναι τὸ ἐξεγεῖρον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ θεατοῦ τὸ αἴσθημα τοῦ φόβου.

Ἐλεεινὸν, τὸ διαγεῖρον τὸ αἴσθημα τοῦ Ἐλέου.

Ἠθικὸν, τὸ περιγράφον ἀκριβῶς τὰ συμβαίνοντα εἰς τὴν ψυχὴν ἐκείνων ὧν οἱ χαρακτῆρες εἶναι λεπτότατα διαγεγραμμένοι.

Τὰ παθητικὰ δράματα εἶναι καὶ τὰ ἄριστα· διότι, ὡς πᾶς τις γνωρίζει, ἡ δραματικὴ ποίησις εἶναι *μιμική*, καὶ κατὰ συνέπειαν ὅσῳ ὁ ποιητὴς προσκολλᾶται εἰς τὸν χαρακτῆρα, τοσούτῳ καὶ ἐπιτυγχάνει. Ὅπου ὅμως φόνοι πολλοὶ, ἐκεῖ καὶ ἀτέχνια μεγάλη.

Ὁ ποιητὴς δράματος ὀφείλει νὰ ἐκλέγῃ ὑπόθεσιν σπουδαίαν, καὶ κύρια πρόσωπα ἱστορικὰ, ὧν τὰ ὀνόματα περιτρέχοντα εἰς τὰ χείλη τοῦ λαοῦ νὰ ἐμποιῶσι *σέβας* ἢ *φόβον*· τέλος

(1) Ἴδε Ἀρχ. Λεξ. Πανταζῆ. Σελ. 1077.

(1) Δηλ. εἰς τὰς διδασκαλίας τῶν δραμάτων, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν μελοδραμάτων.

τὰ κύρια πρόσωπα τοῦ δράματος πρέπει νὰ περιέπεσαν ἄκοντα εἰς *ἀτυχίαν* ἢ *ἁμαρτίαν*· τὰ ἀγαθὰ πρόσωπα [1]) δὲν εἶναι προσφυῆ πρὸς τὸ δρᾶμα.

Δεσμὸς καλεῖται τὸ μέρος τοῦ δράματος ἐν ᾧ ἐντείνεται τῆς δραματικῆς πράξεως ἡ δύναμις, δηλ. αἱ πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως παρεμβαλλόμεναι δυσκολίαι· ἄριστον εἶναι τὸ δρᾶμα τὸ ἔχον πολλοὺς δεσμούς. Ὁ Σοφοκλῆς εἶναι δεινός, ἐν ᾧ ὁ Αἰσχύλος οὐδὲ κἂν γνωρίζει τοῦτον.

Περιπέτειαι καλοῦνται αἱ αἰφνίδιαι μεταβολαὶ τῆς καταστάσεως τῶν προσώπων εἴτε ἀπὸ δυστυχίας εἰς εὐτυχίαν, εἴτε τἀνάπαλιν [2]). *Περιπετειώδη* δὲ λέγονται τὰ δράματα ἐκεῖνα ἐν οἷς περιπέτειαι πολλαὶ εὑρίσκονται. Ἄρισται εἶναι αἱ συμβαίνουσαι μετ' ἀναγνωρίσεως [3]). Εἰς τοῦ Αἰσχύλου τὰ δράματα οὐδεμίαν ἴσως περιπέτειαν δύναταί τις νὰ εὕρῃ· τὰ τοῦ Σοφοκλέους εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, περιπετειώδη, παράδοξον δὲ πῶς ὁ Εὐριπίδης σπανίως μεταχειρίζεται τὸν δραματικώτατον τοῦτον ὅρον.

Ἐραγώριον ἢ δραματικὸν καλοῦσιν οἱ παλαιοί, ὅταν αἱ πράξεις περαίνονται *ἀληθῶς* ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ οὐχὶ κατὰ διήγησιν καὶ ἀπαγγελματικῶς. Καὶ κατὰ τοῦτον τὸν ὅρον ὁ Σοφοκλῆς εἶναι δεινός.

Στιχομυθία λέγεται, ὅταν οἱ ὑποκριταὶ ἀνταγωνίζονται στίχον πρὸς στίχον. Ὁ Σοφοκλῆς μετεχειρίσθη καὶ ἡμιστίχιον.

Ῥήσεις ἁπλαῖ λέγονται, ὅταν πολλοὶ στίχοι ἀπαγγέλλωνται περὶ ἀφῃρημένων πραγμάτων. *Ἀγγελικαὶ* δέ, ὅταν Ἄγγελος διηγῆται τι σύμφωνον ὡς πρὸς τὴν ἔντασιν τοῦ δράματος.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΗΘΟΔΕΣΜΟΥ (CORSET).

—

Καταγωγὴ τοῦ στηθοδέσμου. Τὸ ἔνδυμα τοῦτο ἦτον ἄγνωστον εἰς τὰς γυναῖκας τῆς ἀρχαιότητος· αἱ ἑλληνίδες καὶ αἱ ῥωμαῖαι ἔφερον ἐσθῆτας σμικρόν τι περιεσφιγμένας κατὰ τὴν ζώνην, αἱ δὲ πλουσιώτεραι μετεχειρίζοντο ταινίαν μεταξωτὴν, ὅπως ὑποστηρίζωσι τὰ στήθη καὶ περισφίγξωσι τὴν ὀσφύν· ἐπὶ δὲ τῆς ταινίας ταύτης ἐπεδείκνυον τὸν χρυσὸν, τοὺς πολυτίμους αὐτῶν λίθους καὶ πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ ἡ πολυτέλεια πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς φιλαρεσκείας. Αἱ γαλλίδες, μέχρι τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος, ἠγνόουν τὸν στηθόδεσμον, οἱ δὲ πρῶτοι στηθόδεσμοι, ὡς λέγουσι, ἐκομίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἰσαβέλλας τῆς Βαυαρίας καὶ τῶν κυριῶν τῆς αὐλῆς, ὅπως καλύψωσι τὰς δυσμορφίας αὐτῶν καὶ ὑποστηρίξωσι τὸ ἐκ τῶν ἡδονῶν ἐξησθενημένον αὐτῶν σῶμα. Βραδύτερον ἐγενίκευσε τὸν συρμὸν τοῦτον ἐν Γαλλίᾳ Αἰκατερίνη ἡ τῶν Μεδίκων, αἱ δὲ γυναῖκες, ἀγνοοῦσαι τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τοῦ ἐνδύματος τούτου, παρεδέχθησαν ἔκτοτε τὴν χρῆσιν αὐτοῦ. Ἐπὶ τέσσαρας ὅλους αἰῶνας, ὁ στηθόδεσμος ἔκαμε φρικτὴν καταστροφὴν τοῦ γυναικείου πληθυσμοῦ· ἦτο δὲ χρεία τῶν φώτων τοῦ 18 αἰῶνος ὅπως ἐγκαταλειφθῇ. Ἀλλὰ φεῦ! κατὰ τὸ 1810, ὁ στηθόδεσμος συνεπίεσε καὶ πάλιν τὸ πλατυνθὲν στῆθος τῶν κυριῶν, οἱ δὲ ἄνδρες ἐφάνησαν λίαν ἀνόητοι, λίαν βάρβαροι, εὑρόντες *ἀξιέραστον* τὴν μὲ στηθόδεσμον γυναῖκα. Συνήθως οἱ συρμοὶ δὲν διατηροῦνται πλέον μηνῶν τινῶν, ἀλλ' ὁ συρμὸς τοῦ στηθοδέσμου ἐξαιρετικῶς ὑφίσταται ἀπὸ 60 ἤδη ἐτῶν, μετ' ἀνηκούστου ἐπιμονῆς, ὥστε σήμερον ἀντὶ κόρης, ἥτις ἤθελε γίνει ὡραία γυνὴ, ὁ στηθόδεσμος παρουσιάζει ἡμῖν *κούκλαν* ἄνευ χρώματος, ἄνευ χαρίτων, ἄνευ δυνάμεων, ἄνευ ὑγείας· ἀντὶ δὲ γυναικός, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς γόνιμος μήτηρ, παρουσιάζει ἡμῖν σφῆκα πνευστιῶσαν εἰς τὴν ἐλαχίστην κόπωσιν, πλάσμα ἐστερημένον στήθους, ὅπως διαθρέψῃ τὸ κάτισχνον αὐτοῦ τέκνον.

Εἶναι ἀληθέστατον, ὅτι ἅπαντες οἱ λαοὶ ἔχουσι συρμοὺς μὴ συμβιβαζομένους πρὸς τὴν φιλοκαλίαν, ἡ δὲ κατὰ συνθήκην ὡραιότης εἶναι πάντοτε εἰς ἀντίφασιν πρὸς τὴν πραγματικὴν ὡραιότητα. Γελῶσιν αἱ ὡραῖαι ἡμῶν ἀναγνώστριαι διὰ τὴν φρικτὴν συνήθειαν τὴν ἐξαναγκάζουσαν τὰς γυναῖκας τῶν Ἰνδῶν νὰ διατρυπῶσι τὸ διάφραγμα τῆς ῥινὸς αὐτῶν, ὅπως περάσωσι κρίνον· ἐμπαίζετε, φίλαι, τὸ πλατὺ ψέλιον, ὅπερ αἱ γυναῖκες τῶν Βεδουΐνων φέρουσιν εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς κνήμης· εὑρίσκετε τερατώδη τὰ μακρὰ ὦτα ἅτινα ἐπεμηκύνθησαν ἐκ τῶν βαρέων ἐνωτίων· ψιθυρίζετε πονηρῶς

(1) Ὡς ὁ Σωκράτης, ὁ Χριστὸς κτλ.

(2) Ἔστι δὲ, περιπέτεια μὲν ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πραττομένων μεταβολή . . . . Ἀριστ. ποιητ.

(3) Αὐτόθι.

κατὰ τοῦ πλατέος σώματος τῶν Ὀθωμανίδων, ἀλλὰ γνωρίζετε τί, ἀρά γε, φρονοῦσιν αἱ γυναῖκες τῶν ἐθνῶν τούτων περὶ ὑμῶν, αἵτινες σφίγγεσθε ἐντὸς τοῦ στηθοδέσμου; Ἀναμφιβόλως, ἀνταποδίδουσι πρὸς ὑμᾶς τὰ σκώμματα καὶ τὰς εἰρωνίας ὑμῶν:

Ἰδοὺ τί διηγεῖται ἡ κυρία Μογράνη ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου:

« Κατὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμονήν μου, συνείθιζον νὰ λούωμαι μετὰ τῶν γυναικῶν τοῦ Ὀσμὰν Πασσᾶ. Τὸ χαρέμιον τοῦ πλουσίου κυρίου συνέκειτο ἐκ τριάκοντα γυναικῶν, Κιρκασίων, ἐξαισίου καλλονῆς. Ὁσάκις ἤμην εἰς τὸ λουτρὸν δὲν ἔπαυον τοῦ νὰ θαυμάζω τὰ ὡραῖα αὐτῶν σώματα, τῶν ὁποίων ἡ ὁμαλὴ περιφέρεια ἀνεπτύσσετο ἄνευ τῆς ἐλαχίστης γραμμῆς. Ὁ θαυμασμὸς τῶν γυναικῶν τούτων κατὰ τὴν θέαν Εὐρωπαίας, τὰ παιγνίδια, οἱ ἀκκισμοί, ἡ ἐνδυμασία αὐτῶν μὲ διεσκέδαζον τὰ μέγιστα.

»Λεπτοφυὴς καὶ μὲ σῶμα σφηκὸς [1]) παρισινὴ, σύζυγος προξένου τινος, πρὸς ἣν εἶχον ἀναφέρει περὶ τοῦ λουτροῦ καὶ τῶν λουομένων, μὲ παρεκάλεσεν ὅπως συμπαραλάβω αὐτὴν μετ' ἐμοῦ τὴν ἐπιοῦσαν. Τὰ ἐπεισόδια ἅτινα συνέβησαν εἰς αὐτὴν, μ' ἔκαμον νὰ γελάσω πολύ, μ' ἐπέστησαν δὲ τοῦ λοιποῦ τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ στηθοδέσμου.

»Ἡ νέα Γαλλὶς εἰσελθοῦσα εἰς τὸ λουτρὸν, περιεκυκλώθη ὑφ' ὅλων τῶν γυναικῶν τοῦ χαρεμίου, αἵτινες παρετήρουν περιέργως, ἤγγιζον καὶ ἀπήυθυνον πρὸς αὐτὴν ἐρωτήσεις τὰς ὁποίας αὕτη δὲν ἐνόει.

»Ἤρχισε νὰ ἐκδύηται, κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν δὲ παντὸς ἐνδύματος, αἱ γυναῖκες ἐξήταζον τὸ ὕφασμα, τὸ σχῆμα, τὴν ἐργασίαν καὶ συνωμίλουν μεταξὺ αὐτῶν. Ὅταν ὅμως ἔφθασεν εἰς τὸν στηθόδεσμον, ὅλαι ἀπεμακρύνθησαν μεθ' ὁρμῆς καὶ ἐκπλήξεως. — Ἡ φίλη σας εἶναι γυνή; μὲ ἠρώτησαν. — Καὶ ἀμφιβάλλετε; ταῖς ἀπεκρίθην. — Ἀλλὰ δὲν ἔχει μήτε πλευρὰ, μήτε στῆθος, ἅτινα χαρακτηρίζουσι τὰς γυναῖκας. — Ἐν τούτοις εἶναι γυνὴ καὶ γυνὴ χαίρουσα φήμην καλλονῆς ἐν τῇ πατρίδι αὐτῆς. — Τότε φαίνεται ὅτι ἔχει κἀνὲν πάθος ἀπήντησαν, ἐνθαρρυνθεῖσαι ὀλίγον· ἡ φίλη ὑμῶν θὰ ἔσπασε βεβαίως τοὺς νεφροὺς ἢ τὰς πλευρὰς αὐτῆς, ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν περιδένουσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τοὺς βραχίονας καὶ τὰς κνήμας, ἅτινα ὑπέστησαν κάταγμα.

»Ἀπατᾶσθε μεγάλως, φίλαι μου, εἶπον· ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀπεκαλέσατε ὑμεῖς ἐπιδεσμον, εἶναι κομψὸς στηθόδεσμος τοῦ ὁποίου αἱ γυναῖκες τοῦ τόπου τῆς κυρίας φέρουσι ἀπὸ τρυφερᾶς αὐτῶν ἡλικίας, ὅπως λεπτύνωσι τὸ σῶμα, διότι ἐκεῖ τὸ λεπτὸν σῶμα νομίζεται μεγίστη ὡραιότης.

»Ὦ! ἂς ἴδωμεν τοῦτο ἀνέκραζαν πᾶσαι αἱ ἐν τῷ λουτρῷ, πάραυτα δ' ἀφῄρεσαν ἀπὸ τῆς ζένης, ἥτις μάτην ἀνθίστατο, τὸν στηθόδεσμον. Εὑρεθεῖσα καθ' ὁλοκληρίαν γυμνὴ, ἐκίνησε τὴν περιέργειαν καὶ τὸν γέλωτα τῶν ὀθωμανίδων, αἵτινες ἔβλεπον στῆθος κατεπεπεισμένον κατὰ τὴν βάσιν αὐτοῦ μὲ προέχοντα ἰσχία, ἅτινα ἐποίουν καταφανεστέραν τὴν περίσφιγξιν.

»Συγκρίνουσα δὲ, τῷ ὄντι, τὸ σῶμα τῆς Εὐρωπαίας, πρὸς τὸ τῶν Ὀθωμανίδων, δὲν ἠδυνήθην νὰ μὴ ὁμολογήσω ὅτι ἡ σύγκρισις δὲν ἦτο διόλου εὐνοϊκὴ ὑπὲρ τῆς πρώτης. Ἡ δυστυχὴς παρισινὴ τοσοῦτον ἐταράχθη ἐκ τοῦ σκωπτικοῦ γέλωτος τοῦ ὁποίου ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ ἓν δάκρυ· ὤμοσε δὲ ὅτι ποτὲ δὲν ἤθελε πλέον λουσθῆ μετὰ ὀθαλισκῶν »

Ἀτοπήματα τοῦ στηθοδέσμου. Ὅπως δυνηθῶσι νὰ ὑπονοήσωσιν αἱ ἀναγνώστριαι ἡμῶν τὰ ἀτοπήματα τοῦ *κορσὲ* καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν κινδύνους, παρακαλοῦμεν αὐτὰς ὅπως ἀναγνώσωσι τὰς ἑπομένας ὀλίγας παρατηρήσεις, αἵτινες δὲν εἶναι λόγοι κενοί, ἀλλὰ τὸ συμπέρασμα πολυετῶν παρατηρήσεων, ὑπὸ διασήμου ἰατροῦ γενομένων.

Ἡ κορυφὴ τοῦ στήθους, κατὰ φύσιν, εἶναι πολλῷ στενωτέρα τῆς βάσεως αὐτοῦ (1), οὗτινος αἱ τελευταῖαι πλευραὶ πλατύνονται πρὸς τὴν κοιλίαν ὅπως δώσωσι τὸν ἀπαιτούμενον χῶρον πρὸς φιλοξενίαν τῶν σπουδαιοτάτων ὀργάνων τῆς πέψεως καὶ τῆς γεννήσεως. Ἐντὸς τοῦ οὕτω κατεσκευασμένου πλατέος στήθους ἐνεργοῦσιν ἐλευθέρως ἥτε καρδία καὶ οἱ πνεύμονες. Ἀπ' ἐ-

(1) A taille de guêpe, οὕτως ἀποκαλοῦσιν οἱ Γάλλοι τὰς κυρίας, ὅσαι ἐκ τῆς μεγίστης διὰ τοῦ στηθοδέσμου περισφίγξεως, ἔχουσι λεπτοτάτην τὴν ὀσφύν, εἰς τρόπον ὥστε ὁμοιάζει πρὸς τὴν τῆς σφηκὸς, ἧς τὰ δύο μέρη τοῦ σώματος συνδέει, ὡς γνωστὸν, λεπτοτάτη γέφυρα.

(1) Παρακαλέσομεν, χάριν περιπάτου μᾶλλον, τὰς καλὰς ἡμῶν ἀναγνωστρίας εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Πανεπιστημίου ὅπως βεβαιωθῶσι περὶ τούτου ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου σκελετοῦ.

ναντίας, ἡ διὰ τοῦ στηθοδέσμου πίεσις μεταβάλλουσα τὴν φυσικὴν διεύθυνσιν τῶν πλευρῶν συμπλησιάζει καὶ βυθίζει ταύτας, ὥστε ἐλαττόνει ἐπαισθητῶς τὰς δύω τοῦ στήθους διαμέτρους καθὼς καὶ τὸ τρίγωνον διάστημα ὅπερ κοινῶς ἐπικαλοῦσι καρδίαν. Οἱ πνεύμονες, ἡ καρδία, τὸ ἧπαρ καὶ ὁ στόμαχος πιεζόμενα ἐκτοπίζονται, ὥστε ἐπέρχεται μέγα ἐμπόδιον εἴς τε τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος καὶ τὴν ἀναπνοήν. Ἅπασαι αἱ ἀνωμαλίαι αὗται δίδουσι συνήθως ἀφορμὴν εἰς βαρέα στηθικὰ νοσήματα, κατὰ συνέπειαν τῶν ὁποίων ὑποκύπτουσι τὰ δυστυχῆ τοῦ στηθοδέσμου θύματα.

Οὐ μόνον δὲ τὸ ὀστεῶδες μέρος τοῦ ἀνθρώπου ἐπηρεάζει ὁλεθρίως ὁ στηθόδεσμος, ἀλλὰ παρεμποδίζει σπουδαίως τὴν ἀναπνοήν, τὴν κυκλοφορίαν καὶ τὴν πέψιν, καθιστᾷ τὴν θρέψιν ἀτελῆ μὴ ἀφίνων τὸν στόμαχον νὰ ὑποδέχηται τὴν ἀναγκαίαν ποσότητα τῶν τροφῶν· στερεῖ δὲ καὶ τῆς κινήσεως αὐτῶν τοὺς στηθικοὺς καὶ ὀσφυακοὺς μῦς. Καθὼς οἱ κατὰ συνέπειαν κατάγματος ἐφαρμοζόμενοι ἐπίδεσμοι ἐμβάλλουσιν εἰς ἀτροφίαν τοὺς μῦς τῆς εἰς ἀκινησίαν ὑποβληθείσης χειρὸς, οὕτω καὶ ὁ στηθόδεσμος λεπτύνει καὶ ἐξασθενεῖ τοὺς μῦς τῆς ῥάχεως εἰς τοσοῦτον βαθμὸν, ὥστε γυνὴ συνειθίσασα μετὰ στηθοδέσμου δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἅμα παραιτήσασα αὐτόν· ἡ στάσις αὐτῆς εἶναι ἀδεβία, διότι οἱ μῦς οἱ τὴν σπονδυλικὴν στήλην συγκρατοῦντες δὲν ἔχουσι πλέον τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν.

Ἀποδειχθέντος ὅτι ἡ πίεσις τοῦ στηθοδέσμου παρεμποδίζει τὴν ἐλευθερίαν τῶν τεσσάρων οὐσιωδεστέρων λειτουργιῶν τῆς ζωῆς, δηλ. τῆς ἀναπνοῆς, τῆς κυκλοφορίας, τῆς πέψεως καὶ τῆς θρέψεως, ἕπεται ὅτι ἡ ἀτέλεια τῶν λειτουργιῶν τούτων ἐπιφέρει κατ' ἀνάγκην βαρείας συνεπείας, ὡς λ. χ. στᾶσιν τοῦ αἵματος εἰς τοὺς πνεύμονας καὶ τὸ ἧπαρ, αἱμοπτύσεις, φθίσιν κτλ. κτλ.

Τέλος ὁ στηθόδεσμος παρεμποδίζει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μαστῶν, καταστρέφει τὴν στερεότητα τῶν ὀργάνων τούτων, ἅτινα πλατύνει, καθιστᾷ προώρως μαλθακὰ καὶ κρεμάμενα, δύναται δέ τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐπισπεύδει τὸ γῆρας, φθείρων τὰ ἐλατήρια τῆς ζωῆς.

Ὑπάρχει ἰδέα τις ἐσφαλμένη μεταξὺ τῶν μητέρων, ἥτις δίδει ἀφορμὴν εἰς αὐτὰς νὰ νομίζωσιν, ὅτι ὁ στηθόδεσμος εἶναι ἀξιόλογον μέσον ὅπως θεραπεύσωσι τὸ ἐλάττωμα τῆς κακῆς στάσεως τῶν κορασίων αὐτῶν, εἰς τρόπον ὥστε σπεύδουσι νὰ ἐγκλείσωσιν ἐντὸς τοῦ βιαίου τούτου ὀργάνου τὰ ἀσθενῆ ταῦτα πλάσματα, ὧν τὸ σῶμα παρεγκλίνει τῆς κατὰ φύσιν εὐθύτητος, κλίνον πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἢ τὰ ὀπίσω, πρὸς τὰ δεξιὰ ἢ τὰ ἀριστερά. Ἀλλ' ἡ σφαλερὰ αὕτη ἰδέα, ἀντὶ θεραπείας, ἐπιφέρει ἐπαύξησιν τοῦ κακοῦ· διότι ἐπὶ τῶν τρυφερῶν πλασμάτων ὁ στηθόδεσμος ἐπιφέρει πολλάκις πίεσιν ἀνυπόφορον εἰς μέρος τι τοῦ στήθους, ὥστε ἀναγκάζεται τὸ κοράσιον νὰ κλίνῃ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὅπως ἀποφύγῃ τὸν πόνον, οὕτω δὲ τὸ ἐλάττωμα τῆς κακῆς στάσεως γίνεται ἕξις ῥιζουμένη βαθμηδὸν καὶ τέλος καταντῶσα ἀνεπίδεκτος πάσης θεραπείας.

Ἕτερον ἐλάττωμα τοῦ στηθοδέσμου εἶναι, ὅτι ἀναγκάζει τὰ κοράσια νὰ χάσωσι τὴν διάθεσιν τοῦ παίζειν, τοῦ τρέχειν, ἅτινα εἶναι ἀναγκαιότατα κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην. Ὁ συμπιέζων αὐτὰ σιδηροῦς χιτὼν καθιστᾷ δύσκολα ἢ μᾶλλον ἀδύνατα τὰ παιγνίδια τὰ ἀπαιτοῦντα ταχεῖαν κίνησιν· τότε ἡ μὲν ὑγεία αὐτῶν μαραίνεται, ἡ δὲ τρυφερότης ἀποχαιρετᾷ ταῦτα προώρως. Ὦ φῶτα τῆς ὑγιεινῆς! προεγράψατε τὰ σπάργανα (φασκιαῖς), πότε θέλετε πράξει τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὸν στηθόδεσμον;

Χωρὶς ν' ἀπαριθμῶμεν ἐπὶ πλεῖον τὰ ἐκ τῆς περισφίγξεως τοῦ στηθοδέσμου θλιβερὰ ἀποτελέσματα, ἐπαναλαμβάνομεν μετὰ τῶν ἰατρῶν ὅλου τοῦ κόσμου, ὅτι οἱ στηθόδεσμοι εἶναι εἷς ἐκ τῶν ἐπικινδυνωδεστέρων ἐχθρῶν τῆς ὑγείας καὶ τῆς ὡραιότητος, καὶ ὅτι πολλαὶ δυσμορφίαι, πολλαὶ νόσοι καὶ πολλοὶ πρόωροι θάνατοι ἀναγνωρίζουσιν ὡς αἰτίαν τὸν στηθόδεσμον. Εἴθε ὁ ἀκόλουθος πίναξ, ὁ παρὰ διασήμου παρατηρητοῦ γενόμενος, νὰ σωφρονήσῃ τὰς ἀσκέπτους μητέρας αἵτινες, θέλουσαι νὰ καταστήσωσι κομψὸν τὸ ἀνάστημα τῶν θυγατέρων αὐτῶν, ἐγκλείουσιν αὐτὰς ἐντὸς τοῦ ὀλεθρίου τούτου μηχανήματος. Ὁ πίναξ οὗτος εἶναι ὁ μέσος ὅρος τεσσαρακονταετοῦς παρατηρήσεως:

«Ἐπὶ ἑκατὸν κορασίων φορόντων στηθόδεσμον·
— 25 ἀποθνήσκουσιν ἀπὸ στηθικὰ νοσήματα.
— 15 ἀποθνήσκουσι κατὰ συνέπειαν τοῦ πρώτου τοκετοῦ.
— 15 μένουσιν ἀδύνατα μετὰ τὸν τοκετόν.
— 15 γίνονται δύσμορφα.
— 30 μόνον ἀντέχουσι, ἀλλὰ προσβάλλονται ἧττον ἢ βράδιον ἀπὸ διαφόρους ἐνοχλήσεις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον σπουδαίας.

Τὸ δὲ περίεργον εἶναι, ὅτι καὶ αἱ γυναῖκες αὐταὶ γνωρίζουσι τὴν ἐκ τοῦ στηθοδέσμου βλάβην, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἑξῆς· ἐὰν ἐπὶ παραδείγματι, γυνὴ, εὑρισκομένη εἰς συναναστροφὴν, ἀδιαθετήσῃ αἰφνιδίως, εὐθὺς τότε αἱ παροῦσαι κυρίαι φωνάζουσι: *Ξεσφίξατέ την, Ξεσφίξατέ την!* Κόπτουσι τὸ κορδόνιον, πάραυτα δ' ὁ ἀὴρ εἰσορμᾷ εἰς τοὺς πνεύμονας τῆς λειποθύμου, ἥτις ἐπαναλαμβάνει τὰς δυνάμεις μετά τινας εἰσπνοὰς ζωογόνου ἀέρος. — Εἴπατε, ἂν θέλητε, εἰς λίαν ὡχράν τινα κυρίαν, ἥτις κινδυνεύει νὰ λειποθυμήσῃ, ὅτι ὁ στηθόδεσμος ἐνοχλεῖ αὐτὴν, ἐστὲ δὲ ἐκ τῶν προτέρων πεπεισμένοι ὅτι θέλετε λάβει ἀρνητικὴν ἀπάντησιν.

Ἐὰν αἱ φρόνιμοι γυναῖκες ἐλάμβανον τὸν κόπον νὰ μετρήσωσι τὴν διάμετρον τοῦ στηθοδέσμου αὐτῶν, νὰ παραβάλωσι δὲ ταύτην πρὸς τὴν περιφέρειαν τοῦ σώματος αὐτῶν, θέλουσιν ἐκπλαγῆ διὰ τὴν μεγάλην διαφορὰν τὴν μεταξὺ τῶν δύω καταμετρήσεων ὑπάρχουσαν, ἀπὸ ταύτης δὲ τῆς στιγμῆς ἤθελον ἐγκαταλείψει ἢ τροποποιήσει τὸν στηθόδεσμον αὐτῶν, καθόσον ἡ φρόνησις κατασιγάζει τὴν φιλαρέσκειαν, προκειμένου περὶ ὑγείας.

Θέλομεν ἀναφέρει ἐνταῦθα ἀνέκδοτά τινα εἰς ὑποστήριξιν τῶν ῥηθέντων καὶ εἰς ἀπόδειξιν τῆς πλάνης τῶν κυριῶν, αἵτινες θεωροῦσιν αὐτὸν ἀναπόφευκτον εἰς ἐπαύξησιν τῶν θελγήτρων αὐτῶν.

Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωσὴφ ὁ δεύτερος, βλέπων τὴν ὀλεθρίαν τοῦ στηθοδέσμου ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν γυναικῶν τοῦ κράτους αὐτοῦ, ἐξέδωκε προγραφὴν κατὰ τοῦ ὀλεθρίου τούτου ἐνδύματος· διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ δ' εἰς τὰς γυναῖκας ἀπέχθειαν κατὰ τοῦ στηθοδεσμου, διέταξεν ὅπως αἱ εἰς σωματικὰς ποινὰς καταδεδικασμέναι φέρωσι στηθόδεσμον εἰς δεῖγμα ἀτιμίας. Ἡ προγραφὴ ὅμως αὕτη δὲν ἐκώλυσε τὸν στηθόδεσμον τοῦ ν' ἀναφανῇ μετά τινα χρόνον.

Κατὰ τὸ 1812, ὅτε ἡ χρῆσις τοῦ στηθοδέσμου ἐξετείνετο ἐν Γαλλίᾳ, ὁ Ναπολέων συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ ἰατροῦ αὐτοῦ Καρβιζὰρ, ἔλεγε «τὸ ἔνδυμα τοῦτο, ὅπερ ἐγέννησεν ἡ κακῶς ἐννοουμένη φιλαρέσκεια καὶ τὸ ὁποῖον ἐνεργεῖ ὀλεθρίως ἐπὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, μοὶ προαναγγέλλει ὅτι τὸ πολεμικὸν πνεῦμα χάνεται ἐν Γαλλίᾳ, μὲ κάμει δὲ νὰ προαισθάνωμαι λίαν προσεχῆ τὴν παρακμήν».

Κάρολος ὁ δέκατος ἔλεγε συχνὰ πρὸς τοὺς οἰκείους αὐτοῦ: «ἄλλοτε δὲν ἦτο σπάνιον νὰ εὕρῃ τις ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Γαλλίας, Ἀφροδίτας, Ἀρτέμιδας καὶ Νιόβας, ἐνῷ σήμερον δὲν βλέπει τις παρὰ σφῆκας.»

Ὁ σοφὸς Κυβέρος ἐπεριπάτει ἡμέραν τινὰ ἐν τῷ βοτανικῷ κήπῳ τῶν Παρισίων μετὰ νέας γυναικὸς ὡχρᾶς καὶ ἰσχνῆς. Ἡ κυρία ἐστάθη ὅπως θαυμάσῃ ὡραῖόν τι ἄνθος ἔχον λαμπρὰ χρώματα, ὁ δὲ σοφὸς τῇ εἶπε: «ἄλλοτε ὡμοιάζετε πρὸς τοῦτο τὸ ἄνθος, αὔριον δὲ τὸ ἄνθος τοῦτο θέλει ὁμοιάσει πρὸς ὑμᾶς.» Τὴν ἐπαύριον, ὁ Κυβέρος ἐπανέφερε τὴν κυρίαν, ἥτις ἀνέκραξεν ἅμα ἰδοῦσα τὸ ὡραῖον ἄνθος ὠχρὸν καὶ κυρτωμένον· ἠρώτησε τὴν αἰτίαν, ὁ δὲ σοφὸς καθηγητὴς τῇ εἶπε. «Κυρία, τὸ ἄνθος τοῦτο εἶναι ἡ εἰκὼν ὑμῶν, καθὼς δὲ ὑμεῖς, οὕτω καὶ τοῦτο μαραίνεται ὑπὸ σκληρὰν περίσφιγξιν.» τότε ἔδειξεν αὐτῇ δέσιμον ὅπερ εἶχε κάμει τὴν προτεραίαν ἐπὶ τοῦ ἄνθους· «θέλετε μαρανθῇ ὡσαύτως προσέθηκε, ὑπὸ τὴν φρικτὴν πίεσιν τοῦ στηθοδέσμου ὑμῶν, ὥστε θέλετε ἀπολέσει βαθμηδὸν τὰ θέλγητρα τῆς νεότητος, ἐὰν δὲν ἔχητε ἀρκοῦσαν ἐπιμονὴν, ὅπως ἐγκαταλείψητε τὸ ὀλέθριον τοῦτο ἔνδυμα.» Ἡ κυρία ἀκολουθήσασα τὴν συμβουλὴν τοῦ μεγάλου φυσιοδίφου ἐπανεκτήσατο τὴν προτέραν αὐτῆς ὑγείαν.

Ὁ περιώνυμος Perey ἔλεγε πρὸς τὰς γνωστὰς αὐτῷ κυρίας, ὅτι αἱ ἐπὶ τοσούτων καταστημάτων ἐπιγεγραμμέναι λέξεις: *Ἐργοστάσιον στηθοδέσμων*, ἀντιστοιχοῦσι, κατ' αὐτὸν, πρὸς ταύτας: *Ἐργοστάσιον δηλητηρίων.*

Ὁ ἰατρὸς Ἀλιβέρτος εὑρίσκετό ποτε εἰς λαμπρὰν τῶν ἀνακτόρων ἑσπερίδα, ἐν ᾗ πᾶσαι αἱ κυρίαι ἐφαίνοντο ὅτι προσεπάθουν ποία νὰ ὑπερβῇ τὴν ἄλλην κατὰ τὴν τοῦ σώματος λεπτότητα. Νέοι τινὲς, οἵτινες ἀπηύθυνον κολακευτικὰς ἐκφράσεις πρὸς τὰς κυρίας ταύτας περὶ τῆς λεπτότητος τοῦ σώματος αὐτῶν, πλησιάσαντες πρὸς τὸν περίφημον ἰατρὸν τῷ εἶπον: «Ἐξοχώτατε, φαίνεσθε σκεπτικὸς, ἡ κατήφεια τοῦ προσώπου ὑμῶν δὲν συμβιβάζεται μὲ τὴν τοσοῦτο λαμπρὰν ἑσπερίδα, περὶ τίνος σκέπτεσθε;»

— Τῇ ἀληθείᾳ, λυποῦμαι πολὺ, καὶ πῶς νὰ ἦμαι εὔθυμος, ὅταν βλέπω ὅτι τὸ ἄνθος τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης προκαλῇ μετὰ γέλωτος τὰς γυναῖκας ταύτας εἰς τὴν αὐτοχειρίαν; — Εἰς τὴν αὐτοχειρίαν! ἀνέκραξαν ἅπαντες ἔκπληκτοι, ὁ δὲ ἰατρὸς ἐξηκολούθησε λέγων·

«Φεῦ! κύριοι, ὑμεῖς οἱ μὴ βλέποντες ἐπὶ τῶν χειλέων τῶν ὡραίων τούτων κυριῶν παρὰ χαρὰν

καὶ γέλωτα, ἀγνοεῖτε τί ὑποφέρουσι τὰ τρυφερὰ αὐτῶν νεῦρα ἐκ τῆς πιέσεως τοῦ στηθοδέσμου, ἀγνοεῖτε ὁποίας βασάνους ὑποφέρουσιν ἐντὸς τῆς καταχθονίου ταύτης μηχανῆς. Φιλοφρονοῦντες αὐτὰς διὰ τὴν λεπτότητα τοῦ σώματος αὐτῶν, προτρέπετε αὐτὰς εἰς τὸ νὰ σφιγχθῶσι περισσότερον, κατὰ συνέπειαν δὲ νὰ βλάψωσι τὰ ὄργανα αὐτῶν, νὰ γίνωσι δύσμορφοι, ἀδύνατοι καὶ ἐν γένει νὰ αὐτοχειριάσωσι βραδέως. Ἴσως μάλιστα ἐντὸς ὀλίγου πολλαὶ ἐξ αὐτῶν τῶν κομψῶν κυριῶν, αἵτινες δὲν ἔφαγον ὅπως σφιγχθῶσι περισσότερον, λειποθυμήσωσι . . . . .

Μόλις εἶχεν εἴπει ὁ ἰατρὸς τὰς λέξεις ταύτας, ὅτε δύο κυρίαι στενάξασαι ἐλαφρῶς, ἔπεσαν ἐπὶ τοῦ πατώματος λειπόθυμοι. Ὁ Ἀλιβέρτος ἔδραμεν εἰς βοήθειαν αὐτῶν, μόλις δὲ τὸ κορδόνιον τοῦ στηθοδέσμου ἐκόπη καὶ τὰ δυστυχῆ θύματα τῆς φιλαρεσκείας ἤνοιξαν τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἅπαντες οἱ παρόντες ὡμολόγησαν τὴν ἀλήθειαν τῶν ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ τοῦ βασιλέως λεχθέντων.

Ἐξ ὅσων εἴπομεν ἐξάγεται ὅτι δὲν εἶναι ὁ συρμὸς ὁ ἀναγκάζων τὰς γυναῖκας εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ στηθοδέσμου φυλάκισιν, διότι ὁ συρμὸς μεταβάλλεται καθ' ἑκάστην, ὁ δὲ στηθόδεσμος ἐκτὸς μικρῶν τινων τροποποιήσεων, ἔμεινεν ὁ αὐτὸς καὶ κατὰ τὸ σχῆμα καὶ κατὰ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ. Φρονοῦμεν ὅτι οἱ ἄνδρες εἶναι ἡ αἰτία τῆς διατηρήσεως τοῦ στηθοδέσμου, ἰδίως δ' ἐκεῖνοι εἰς ὧν τὰ χείλη πλανῶνται αἱ ἑξῆς ἀνόητοι ἐπιφωνήσεις. *Ὦ! τί ὡραία μέση, τί λεπτοφυὲς σῶμα!* καὶ τὰ παρόμοια. Ὥστε δὲν διστάζομεν νὰ ὑποστηρίξωμεν, ὅτι τὸ κράτος τοῦ στηθοδέσμου θέλει καταπέσει τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν καθ' ἣν οἱ ἄνδρες θέλουσι θεωρήσει ἀηδὲς καὶ τερατῶδες τὸ *κορσαρισμένον* σῶμα, τότε δ' αἱ γυναῖκες θέλουσιν ἀναπνεύσει ἐλευθέρως, θέλουσιν ἀπολαύει καλλιτέρας ὑγείας, θέλουσι δὲ παράγει καὶ ὡραιότερα τέκνα.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Γ. ΑΚΕΣΤΟΡΙΔΗΣ.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Μέσον πρὸς πότισμα ἀσθενῶν φυτῶν.

Πρὸς θεραπείαν φυτῶν κηπευομένων καὶ περιποιουμένων ἐντὸς τῶν ἀνθοκυπέλλων καὶ ἀσθενούντων ὑπὸ χλωρώσεως καὶ ὑπὸ ἑκτέρου, συσταίνεται τὸ πότισμα αὐτῶν μετὰ λίαν κεκραμένου διαλύματος τοῦ θειϊκοῦ σιδήρου, δηλ. 4 δράμια τοῦ σιδηρούχου τούτου ἅλατος διαλύονται εἰς 4 λίτρας ὕδατος. Τιθεῖς τὴν σκιὰν τοποθετηθέντα φυτὰ ποτίζονται ἐκτὸς διὰ τοῦ ἄλλου ἀπαιτουμένου ποτίσματος, κατὰ 4—5—6 ἡμέρας μὲ 3—4 λόθια τοιούτου σιδηρούχου διαλύματος, καὶ μὲ 2—3—4 τοιοῦτα ποτίσματα εἶναι πολλάκις εἰς κατάστασιν νὰ ἐπανέλθῃ τὸ φυσικὸν αὐτοῦ πράσινον χρῶμα καὶ νὰ θεραπευθῇ τὸ νοσηρὸν φυτόν.

Πικρὸν ἅλας μετὰ καφέ.

Τὸ τόσον γνωστὸν πικρὸν ἢ ἅλας τῆς *ἰγγλιτέρας*, τῆς *Ἀγγλίας*, συνήθως καλούμενον, εἶναι φάρμακον ἀξιόλογον, καθαρτικόν, εὐθηνόν, ἕνεκα ὅμως τῆς δυσαρέστου αὐτοῦ πικρίας δύσληπτον. Διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ πλέον εὔληπτον, διάλυσον αὐτὸ εἰς δυνατὸν καφὲ, ἢ κάλλιον βράσον τὸ πικρὸν ἅλας μὲ τὸν λειοτριμμένον καφὲν, ἄνευ προσθήκης ζακχάρεως, καὶ θὰ τὸ μεταχειρισθῇς μετ' εὐκολίας καὶ χωρὶς νὰ ἐλαττωθῇ ἡ τοῦ ἅλατος τούτου ἰαματικὴ ἐνέργεια. Ἐπίσης κατακαλύπτεται ἡ δυσάρεστος πικρὰ γεῦσις τοῦ πικροῦ τούτου ἅλατος, ἐὰν βασθῇ ἐπ' ὀλίγα τινὰ λεπτὰ μετὰ μικροῦ ποσοῦ ῥίζης τῆς γλυκυῤῥίζης, ἐννοεῖται ὅτι ἡ τοῦ ἅλατος ἐνέργεια δὲν ἐλαττοῦται καὶ τὸ ἅλας πως ὠφέλιμον, ὅλως δύσληπτον φάρμακον, ἀποκαθίσταται εὔληπτον.

Μελάνη πρὸς μαρκάρισμα τῶν ὑφασμάτων.

Πρὸς σημείωσιν (Μαρκάρισμα) τῶν λινῶν ἢ βαμβακερῶν ἢ καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων δι' ἀνεξιτήλου τινὸς χρώματος ὑπάρχει καὶ ἡ ἀκόλουθος σύνθεσις. Διάλυσον νιτρικοῦ ἀργύρου μέρη 10, θειϊκοῦ χαλκοῦ (ἀλογοπέτρας) μέρη 5 εἰς 30 μέρη κοινοῦ ὕδατος καὶ πρόσθεσον πρὸς τὴν διάλυσιν ταύτην ἀνθρακικοῦ νάτρου μέρη 10 καὶ Ἀμμωνίας καυστικῆς ῥευστῆς μέρη 30 καὶ τέλος διάλυσον εἰς τοῦτο τὸ ῥευστὸν ἀραβικοῦ κόμμεως μέρη 12. Μὲ τοῦτο τὸ ῥευστὸν σημείωσον διὰ καλάμου τὰ ὑφάσματα καὶ μετὰ τὴν ἔκθεσιν αὐτῶν εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὴν ἐντελῆ αὐτῶν ἀποξήρανσιν, καὶ τὰ ἐπιγραφόμενα σημεῖα θὰ ἦναι ἀνεξάλειπτα διὰ τῆς ἐκπλύσεως.

Κασσιτέρωσις τῶν μαγειρικῶν σκευῶν.

Ἐπειδὴ ὁ κασσίτερος ἐθεωρεῖτο πάντοτε ὡς τὸ ἀβλαβέστερον τῶν μετάλλων, ἕνεκα τούτου τὸν εἰσῆξαν εἰς τὸν βίον πρὸς κατασκευὴν τῶν μαγειρικῶν σκευῶν καὶ πρὸς κασσιτέρωσιν τῶν ἐκ χαλκοῦ σκευῶν. Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο τὸ μέταλλον ὑπὸ τῶν ἐπὶ αἰσχροκερδίᾳ κινουμένων κασσιτερωτῶν πολλάκις συντήκεται μετὰ μολύβδου εἰς τὰ πλεῖστα μέρη τῆς Εὐρώπης, ὁ οἰκοδεσπότης ἀγοράζει καθαρὸν κασσίτερον καὶ ὁ κασσιτερωτὴς ἢ ὁ ἴδιος ὑπηρέτης τῆς οἰκίας, ἐκτελεῖ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου τὴν κασσιτέρωσιν. Τοιοῦτος καθαρὸς κασσίτερος ἔχει τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά. Ἐὰν τακῇ καὶ τακεὶς ἐγχυθῇ εἰς πινάκιόν τι, ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ πρέπει νὰ ἦναι ὁμαλὴ, κατοπτρίζουσα, στίλβουσα καὶ νὰ μὴ δεικνύῃ ἀνωμαλίας, καὶ ἐὰν λυγισθῇ ἢ δαγκασθῇ, πρέπει νὰ προκαλῇ τριγμὸν, καὶ ἐὰν διαλυθῇ εἰς ἀσημόνερον, τὸ διάλυμα δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ πρασινίζοντα ἢ δυνατὸν κυανοῦν χρωματισμὸν, ἄλλως ἐμπεριέχει χαλκόν. Πρὸς τούτοις, ἐὰν ὁ κασσίτερος τεθῇ ἐπὶ διαπύρων ἀνθράκων καὶ ἐπ' αὐτῶν τακῇ δὲν πρέπει νὰ ἐκδίδῃ τὴν τοῦ σκορόδου ὀσμὴν, καθότι τοιαύτη τοῦ σκορόδου ὀσμὴ προδίδει τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἀρσενικοῦ. Τοιοῦτος καθαρὸς κασσίτερος φέρει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὡς σημεῖον τῆς καθαρότητός του τὸν τύπον σφραγίδος τινός.

Ἡ κασσιτέρωσις τῶν μαγειρικῶν σκευῶν δὲν εἶναι δύσκολος. Ἀφοῦ τὸ ἀγγεῖον, ὅσον τὸ δυνατὸν, καθαρισθῇ καὶ ὑπεράνω τοῦ πυρὸς ἰσχυρῶς πυρωθῇ, πρὸς καταστροφὴν τῶν ἐν αὐτῷ ὀργανικῶν οὐσιῶν, ἐρρίπτεται τὸ ἀνάλογον ποσὸν κασσιτέρου μετὰ μικροῦ ποσοῦ νισσαντῆρι καὶ πίσσης, καὶ ἀφοῦ ἐντὸς τοῦ ἰδίου ἀγγείου τακῇ, ἐπαλείφεται διὰ στυπίου ἢ διὰ μαλλίνου ὑφάσματος ἐπὶ τοῦ κασσιτερωθησομένου μετάλλου, ὥστε κάθε ὑπηρέτης γνωρίζει καὶ πρέπει νὰ μάθῃ τὴν κασσιτέρωσιν τῶν πρὸς χρῆσιν τῆς οἰκίας μαγειρικῶν σκευῶν.

Ξ. ΑΑΝΔΕΡΕΡ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Περιοδικῶς ἐκδιδόμενα

Ὑπὸ τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσοῦ» ἐπιστασίᾳ ἐπιμελοῦς Ἐπιτροπῆς.

ΤΟΜΟΣ Α'. — ΦΥΛΛ. Δ'.

ΔΗΜΩΔΗ ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.

Περιῆλθεν εἰς χεῖράς μας καὶ τὸ Δ'. φυλλάδιον τῆς συλλογῆς ταύτης, περιέχον 351 δημώδη αἰνίγματα.

Ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος «Παρνασσὸς», ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἡ περὶ τὴν ἔκδοσιν τῶν Νεοελληνικῶν Ἀναλέκτων ἐπιστατοῦσα ἐπιτροπὴ, συνεμορφώθη τὴν φορὰν ταύτην τοῖς κανόσι τῆς κοσμιότητος, καθόσον ἐν τῷ παρόντι τεύχει τῶν αἰνιγμάτων, ὀλίγα μόνον τοιαῦτα ἀπαντῶνται τῇ ἠθικῇ ἀπᾴδοντα, ὡς λ. χ. τὰ ὑπ' ἀριθ. 38—9 131—3, 140, 179—80 καὶ 291, ἑνῷ ὡς πασίδηλον εἶναι, ἡ δημώδης γλῶσσα βρίθει τοιούτων αἰνιγμάτων διφορουμένων, ἅπερ εἰς τὴν εὐφυᾶ καὶ ἔντεχνον αὐτῶν σύνθεσιν συνενοῦσι τὸ ἄσεμνον καὶ κακόηθες.

Πλεῖστα τῶν ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ αἰνιγμάτων εἰσὶ καλῶς ἐκλελεγμένα καὶ πολλὴν ἔχουσι τὴν ἀξίαν, ὡς τὰ ὑπ' ἀριθ. 94, 246 κ.τ.λ. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ τινα ὅλως ἀκατάληπτα, ὡς τὰ ὑπ' ἀριθ. 47 καὶ 203 ἅτινα ἡ ἐπιτροπὴ ὤφειλε νὰ παραλείψῃ. Ἕνια πάλιν εἰσὶ κακοζήλως ἐκπεφρασμένα καὶ τῶν ὁποίων σημειοῦμεν ἐνταῦθα τὰ διωρθωτέα.

Αἴνιγμα 59 ἀντὶ *σ' τὴ σπηλίτσα πάει ν' ἀράξῃ*, γράφε: *σ' τὴ σπηλίτσα πάει ν' ἀδειάσῃ.*

» 72 » *Εἶναι γύρου γύρου κάγκελα καὶ μέσα παίζει φράκτης*, γράφε ὅπως ἔχει τὸ ὑπ' ἀριθ. 153 ταὐτόσημον αἴνιγμα.

Πρὸς τούτοις, παρατηροῦμεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, ὅτι ἐπεξηγήσασα δημώδεις τινὰς ἐγχωρίους λέξεις ἔπραξε τοῦτο λίαν μερικῶς καὶ περιωρισμένως, ἀφήσασα ἀνεξηγήτους τὰς μᾶλλον

δυσνοήτους διὰ τοὺς πολλοὺς λέξεις, οἷον *κούβακας* κ.τ.λ.

Συγκεφαλαιοῦντες τὴν μικρὰν ταύτην βιβλιογραφίαν, ἀποφαινόμεθα εἰλικρινῶς, ὅτι ὁ ἐν Ἀθήναις Φιλολογικὸς Σύλλογος «Παρνασσός», τοιοῦτο δυσχερὲς ἀναδεξάμενος ἔργον, ἐκπληροῖ αὐτὸ εὐσυνειδότως καὶ ἐκ τῶν ἐνόντων, καθόσον ἐπιτρέπουσι τοῦτο ἡ νεαρὰ ἡλικία καὶ αἱ φιλολογικαὶ γνώσεις τῶν μελῶν του.

Η ΔΕΗΣΙΣ.

Εἶχα καιρὸ ... πολὺ καιρὸ, νὰ 'μπῶ στὴν ἐκκλησία...
Ἔλεγα, εἶμ' ἁμαρτωλὸς ...
Καὶ ὁ Θεὸς ἂν εἶν' καλὸς,
Ἀλλὰ μισεῖ τοὺς ἀσεβεῖς, μισεῖ τὴν ἁμαρτία!

Εἶχα καιρὸ ... πολὺ καιρὸ 'στὴ λειτουργιὰ νὰ τύχω ..
Ὅλοι ἀγόραζαν κεριὰ
Κ' ἐπήγαιναν 'στὴν ἐκκλησιὰ, ...
Ἐγὼ ἀθλίως; ἔφευγα τῶν ψαλμῳδιῶν τὸν ἦχο.

Ἀλλὰ ἐψὲς θυμήθηκα μιὰ συμβουλὴ ἁγία . .
Καὶ 'μπαίνω μὲς τὴν ἐκκλησιά ...
Βλέπω Ψαλτάδες καὶ κεριὰ,
Μυρσίνη, μοσχολίβανο καὶ μυστικὴ θυσία!

Ὤ! ἡ καρδιά μ' ἀλάφρωσε ἀπὸ μεγάλο βάρος . . .
Κ' ἔχυσα δάκρυ συντριβῆς ...
Δὲν εἶμαι πλέον ἀσεβὴς ...
Κ' ἐνῷ πρὶν εἶχ' ἀπελπισμὰ, σήμερον ἔχω θάρρος!

Τὰ μάτια μου ἐστήλωσα πρὸς τὸν ἐσταυρωμένο,
Καὶ μ' ἕνα δάκρυο θερμὸ,
Μὲ ζωηρὸ καρδιᾶς παλμὸ,
Τὸ στόμ' ἀνοίγω ποῦτονε στὴ δέησι κλεισμένο ...

Καὶ εἶπα ... κ' ἐδεήθηκα μὲ μάτια δακρυσμένα
... Τὸν ἑαυτό μου λησμονῶ,
Καὶ δέομαι στὸν Οὐρανὸ
Γιὰ 'κείνη, μόνον δι' αὐτὴν ... καὶ ὄχι δι' ἐμένα!

Παρθένα! εἶπα, δόσε της τὴν κάθε εὐτυχία,
Μ' ἔχε τη πάντοτε καλὰ ...
Δὲν σοῦ ἐζήτησα πολλὰ ...
Καὶ ἔφυγα ἀγιότερος ἀπὸ τὴν ἐκκλησία!

Ἀθῆναι, 17 Δεκεμβρίου 1870.

Δ. ΔΙΒΑΘΗΝΟΠΟΥΛΟΣ. ἐπιλοχίας.

ΑΣΜΑΤΙΟΝ.

Μ' ἀφῆκες ὀρφανὸν, πικρὰ τοὺς πόνους μου νὰ κλαίω,
Νὰ βλέπω τάφου ἔρεβος καὶ φλόγας ν' ἀναπνέω,
Καμίνου φλόγας μ' ἤναψες δὲν σβύνεις τὴν πυράν μου
Καὶ ἔφυγες μακράν μου.

Ὑμέναιον σοὶ ἔψαλλον· ἀλλὰ συγχρόνως ψάλλεις
Καὶ σύ, ὦ κόρη ἀφροντις ἄσμα κηδείας ἄλλης. . .
Τ' ἄνθη τοῦ κλόνου ἔκοψες, ὁ κλόνος χωρὶς ἄνθη
Δὲν θάλλει, ἐμαράνθη.

Μία ἐλπὶς μοὶ ἔμενε, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐλπίδα
Γελῶσα καὶ περιχαρὴς νὰ ἀφαιρέσῃς εἶδα.
Σὺ ἦσο; ἤτον ὄνειρον, ἢ ὀπτασίας πλάνη;
Σὲ εἶδον, ἢ μ' ἐφάνη;

Φεῦ, ἀληθὲς τὸ ὄνειρον! ἀνήκεις ἤδη σ'ἄλλον
Καὶ μόνος τώρα ναυαγῶ εἰς τρικυμίας σάλον,
Παλαίω ὡς πρὸς κύματα μὲ τ' ἀγριά μου πάθη,
Πᾶσα ἐλπὶς ἐχάθη.

ΙΑΚΩΒΟΣ.

ΕΤΑΙΡΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ.

Γενομένων τῶν ἀρχαιρεσιῶν τῆς ἐνταῦθα ἑταιρίας τοῦ λαοῦ «ἡ αὐτοβοήθεια» ἐξελέχθησαν διὰ τὸ τρέχον ἔτος, οἱ κκ. Α. Στάϊκος διοικητὴς, Ν. Διανέζης ἐλεγκτὴς, Β. Σβωλόπουλος ταμίας, καὶ τακτικοὶ σύμβουλοι, οἱ κκ. Γ. Στεφάνου, Ἰω. Σαχραντῆς, Α. Πατζατζόπουλος, Ἠλ. Γεωργούλας, Ἰω. Πλατὺς, Σάβ. Τζώρτζης, Γ. Καρατσούλας, Λεων. Σβῶλος καὶ Πετ. Δάλας· παραπληρωματικοὶ δὲ οἱ κκ. Μιλ. Σκυλίτσης, Ν. Παππαδόπουλος καὶ Α. Κυριακόπουλος.

*** Ἐν Μαγκεστρίᾳ, τῇ βιομηχανικωτάτῃ καὶ μεγάλῃ ταύτῃ πόλει τῆς Ἀγγλίας, μεταξὺ τῶν νέων ὁμογενῶν συνεστήθη Σύλλογος ἀπό τινος καιροῦ προεδρευόμενος ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Σαγρανδῆ· ὁ Σύλλογος οὗτος δύναται νὰ ἀποβῇ αὐτοῖς ὠφέλιμος, ἐνασχολῶν τῶν νέων τὰς διαθεσίμους ὥρας εἰς μελέτην πρακτικῶν ζητημάτων. Ἐνώπιον τοῦ συλλόγου, τὴν 11 Ἰανουαρίου, ὁ κ. Παῦλος Τζόλας, ἀνέγνω ἀξιόλογον πραγματείαν περὶ *τσητίων*, ἅπερ εἶναι σπουδαῖον ἀντικείμενον ἐμπορίου παρὰ τοῖς ὑφασματεμπόροις.

*** Ἐν Κωνσταντινουπόλει συνεστήθη Σύλλογος ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῆς μεγάλης τοῦ γένους Σχολῆς, σκοπὸν ἔχων τὴν διατήρησιν τῆς Σχολῆς ταύτης. Μέχρι τοῦδε ἀριθμοῦνται 160 μέλη.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ.

*** Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐξεδόθησαν ἐσχάτως δύο πλείστου λόγου ἄξια συγγράμματα· ἓν ὑπὸ τοῦ περικλεοῦς ζωολόγου καὶ ἱεροφάντου κ. Δάρβιγκ, ἐπιγραφόμενον «Περὶ καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου» ἀποπειρωμένου τοῦ συγγραφέως νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ πίθηκος ἕλκουσι τὴν ἀρχὴν ἐκ μιᾶς· καὶ τῆς αὐτῆς καταγωγῆς. Ἕτερον ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Sowett, μετάφρασις τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνος μετὰ μακρῶν προλεγομένων, ἀναλύσεων καὶ σχολείων.

*** Ἀπεβίωσεν ἐξ ἀποπληξίας, ἐν Βηρυττῷ, ὁ Σέϊκος Νασσὴρ Ἐλυαζεδζὴ, εἷς τῶν μεγαλειτέρων Ἀράβων ποιητῶν τοῦ αἰῶνος ἡμῶν.

*** Ἐν Λειψίᾳ ἐκδίδεται ὑπὸ τοῦ ἐν Μονάχῳ καθηγητοῦ Οὐ. Χριστίου, καὶ τοῦ ἐξ Ἠπείρου ὁρμωμένου λογίου ὁμογενοῦς Κ. Μ. Παρανίκα, σπουδαιότατον σύγγραμμα, ὑπὸ τὸν τίτλον *Ἑλληνικὴ Ἀνθολογία τῶν Χριστιανικῶν ᾀσμάτων*. Τὸ πόνημα τοῦτο, ἐν τῷ πρώτῳ αὐτοῦ μέρει περιέχει τὰ ἀρχαιότερα τῶν Χριστιανικῶν ᾀσμάτων, ἤτοι, τοὺς ὕμνους τοῦ Συνεσίου καὶ τινας Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζινοῦ. Ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει, περιλαμβάνονται τὰ Χριστιανικὰ τῶν Βυζαντινῶν ᾄσματα καὶ, συνελόντι εἰπεῖν, ὅλα τὰ τῆς Χριστιανικῆς ποιήσεως εἴδη, οἷον τροπάρια, κοντάκια, κ.τ.λ. ἐν τῷ προλόγῳ ἐξετάζονται ἐκτενῶς ἡ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἱστορικὴ τῆς ποιήσεως ἀνάπτυξις, τὰ διάφορα τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς εἴδη καὶ ὁ μετρικὸς αὐτῶν ὀργανισμός. Ἕπεται δὲ καὶ Λατινικὴ μετάφρασις, ὡς καὶ ἡ ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν μεταγραφὴ τῶν σημείων.

*** Ἐξεδόθη ἐσχάτως ἐν Ἰταλίᾳ, ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Ζαμπελίου, νέον ἱστορικὸν ἐπεισόδιον τῆς ἐκ Βενετῶν κριτικῆς ἱστορίας (1570), ὑπὸ τὸν τίτλον *Κριτικοὶ Γάμοι*.

*** Ὁ ἔφορος τῆς ἐν Πετρουπόλει δημοσίας βιβλιοθήκης Α. Πίχλερος, ὁ λόγιος συγγραφεὺς τοῦ σχίσματος τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς ἐκκλησίας, φραθεὶς ἐσχάτως ὡς ὑπεξαιρέσας διάφορα χειρόγραφα καὶ βιβλία ἐκ τῆς παρ' αὐτοῦ ἐφορευομένης βιβλιοθήκης, ἀπεβλήθη τῆς θέσεώς του καὶ ἐφυλακίσθη. Ἐξ χιλιάδες τόμων, ἀξίας 15,000 ρουβλίων καὶ χειρόγραφα ἀξίας 60,000, εὑρέθησαν ἐντὸς κιβωτίων, ἕτοιμα πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.

ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ.

Ἐπιστέλλουσιν ἐκ Βηρυττοῦ, ὅτι πλούσιός τις κτηματίας ὀνόματι Ἀββοῦ Γιουσσοὺφ Ταμβῆ, ἐκ Ζλεβεῖλ, ἐνεργῶν ἀνασκαφὰς ἐπὶ τοῦ Λιβανίου ὄρους, ἀνεκάλυψεν ἀρχαίαν οἰκίαν διατηρουμένην εἰς ἀρίστην κατάστασιν, περιέχουσαν δ' ἔπιπλα ἀρχαῖα καὶ καλλιτεχνικὰ ἀντικείμενα, ἤτοι ἀγάλματα καὶ λυχνίας, καθὼς καὶ τινα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ῥωμαϊκὰ νομίσματα.

*** Παρὰ τοὺς ἀρχαίους, Δελφοὺς πλησίον τῆς παρακειμένης Ἀραχόβης, ἀνεκαλύφθη πρό τινος ἄγαλμα χάλκινον, βάρους 36 ὀκάδων καὶ συγκροτούμενον ἐκ πέντε τεμαχίων. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο κρύπτεται εἰσέτι ὑπὸ τοῦ ἀνακαλύψαντος αὐτὸ καὶ δυστυχῶς οὐδεμία ἐγένετο ἐνέργεια ἢ οὐδὲν ἀνεκαλύφθη.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ.

Ἀπὸ τοῦ 1729 μέχρι 1871 ἐκαρατομήθησαν, ἐτουφεκίσθησαν καὶ ἐξεθρονίσθηταν οἱ ἑπόμενοι αὐτοκράτορες, βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες. Ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'. βασιλεὺς τῆς Γαλλίας· Ἰωσὴφ Α'. βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας· Λουδοβίκος βοναπάρτης βασιλεὺς τῆς Ὁλλανδίας· Ἱερώνυμος βασιλεὺς τῆς Βεστφαλίας· Μωράτης βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως· Ναπολέων Α'. αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων· Ἰτουρβίδης, αὐτοκράτωρ τοῦ Μεξικοῦ· Κάρολος Γ'. βασιλεὺς τῆς Γαλλίας· Λουδοβίκος Φίλιππος βασιλεὺς τῶν Γάλλων· Σουλοῦκος αὐτοκράτωρ τῆς Χαΐτης· Ὄθων βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος· Δοὺξ Λεοπόλδος τῆς Τοσκάνης· Δοὺξ τῆς Μοδένης· Δοὺξ τῆς Πάρμας· Φραγκίσκος Α'. βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως· Μαξιμιλιανὸς Α'. αὐτοκράτωρ τοῦ Μεξικοῦ· Κούζας ἡγεμὼν τῆς Ῥουμωνίας· Θεόδωρος αὐτοκράτωρ τῆς Ἀβυσσινίας· Ἰσαβέλλα βασίλισσα τῆς Ἱσπανίας· Ναπολέων Γ'. αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων· Πίος Θ'. βασιλεὺς τῆς Ῥώμης· ἐν ὅλοις 21.

*** Ἐν Λονδίνῳ ὑπάρχουσι 150 νοσοκομεῖα

πτωχοκομεῖα καὶ ἄλλα βοηθητικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα. Τὸ 1870, ἐν τοῖς ἕνδεκα νοσοκομείοις, ἐνοσηλεύθησαν 445,669 ἀνθρώπων, ἐξ ὧν 24,102 ἦσαν ἐσωτερικοί, καὶ 422,567 ἐξωτερικοί.

*** Ἀπὸ τῆς προσαρτήσεως τῆς Ἀλσατίας καὶ Λωραίνης προσλαμβάνει ἡ Γερμανία τοπικὴν αὔξησιν 275 1|2 τετραγωνικῶν μιλλίων, περιεχόντων 1,682, 773 κατοίκους. Ἐκ τῆς Λωραίνης παραχωρεῖ ἡ Γαλλία 115 τετραγωνικὰ μίλια (520,131 κατοίκων), τὸ δὲ ἐπίλοιπον μέρος (500 τετρ. μ. καὶ 1, 600,000 κατοίκων), μένει γαλλικόν.

*** Ἡ ἐφημερὶς ἡ « Ἐγκύκλιος τῶν δημοσιευτῶν» (Publishers Claenlar) ἀναφέρει ὅτι τὸ παρελθὸν ἔτος ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ μεγάλῃ Βρεττανίᾳ, 3,377 νέα συγγράμματα, ἔγειναν ἐκδόσεις προηγουμένων ἐτῶν συγγραμμάτων 1,279 καὶ εἰσήχθησαν ἐξ Ἀμερικῆς 426 συγγράμματα. Τὸ ὅλον τῶν συγγραμμάτων τούτων 5082 διαιρεῖται εἰς τὰς ἑπομένας 14 τάξεις. 811 θεολογικὰ συγγράμματα, 568 τῆς ἐκπαιδεύσεως, 695 συγγράμματα τῶν παίδων, 381 μυθιστορήματα, 123 τῆς νομικῆς, 119 πολιτικὰ συγγράμματα, 346 τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, 338 ταξειδίων, 395 τῆς ἱστορίας καὶ βιογραφίας, 366 ποιήσεις καὶ δράματα, 338 ἡμερολόγια, 193 τῆς ἰατρικῆς καὶ χειρουργίας, 349 belles lettres, δοκίμια μονόγραφα κτλ. 159 διάφορα, περιλαμβανομένων καὶ τῶν φυλλαδίων ἐκτὸς τῶν ἱεροκηρύκων. Οἱ τρεῖς τελευταῖοι μῆνες τοῦ 1870 δεικνύουσι τὸν μεγαλήτερον ἀριθμὸν τῶν συγγραμμάτων τούτων. Ὁ Ὀκτώβριος 438, ὁ Νοέμβριος 546 καὶ ὁ Δεκέμβριος 610.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΙΗ'. ΦΥΛΛΟΥ.

Σελ. 458, στήλη Α', στίχος 13, ἀντὶ *νὰ μὴ μελετᾷς*, ἀνάγνωθι *νὰ μὴ μελανοῖς*.

Λύσις τοῦ ἐν τῷ ΙΕ' καὶ ΙΣΤ' Φυλλαδίῳ γρίφου.

Ἡ ἀπόλαυσις τάφος τοῦ ἔρωτος.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

Τὸ ὅλον μου εἶναι ῥευστὸν, τὴν πέψιν εὐκολύνον
Μὴ ὑποθέσης τὴν ῥακὴν, τὸ ῥούμη ἢ τὸν οἶνον.
Εἶμαι ὑγρὸν τοῦ σώματος. Ἂν μ' ἀποκεφαλίσῃς
Καὶ μὲ ὀρθογραφήσῃς

Τότε μ' ὀφείλεις ἄπειρα, ἡ δὲ ἀστρονομία
Τὴν ὀληθῆ της ὕπαρξιν μ' ὀφείλει· εἶμαι λεία,
Διαφανὴς, μαρμαίρουσα ἂν φυσικὴν μ' ἀφίσῃς,
Ἂν μ' ἀποκεφαλίσῃς

καὶ αὖθις τότε γίνομαι σηπεδονῶδες κρᾶμα
Ἀπλείστου ὅλως ὕδατος, ἀβάτου γῆς συνάμα.
Τώρα πιστεύω φίλε μου εἶν' εὔκολος ἡ λύσις
Ἀρκεῖ νὰ τὴν ζητήσῃς

Μ. Π. ΙΑΤΡΟΥ.